

THE GOSPEL

ACCORDING TO

S T. M A R K

TRANSLATED INTO

THE KWĀGŪTL LANGUAGE,

NORTH OF VANCOUVER ISLAND.

13060

LONDON :

PRINTED FOR THE

BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

1900.

S T. M A R K.

CHAPTER I.

Kī da gālābāya sī da ekī wātldums Jesus Christ, yik Kwanūqa sints Ike Gikumī ;

2 La umk̄ kiātilā klilā ināyas lāk̄ kiādūq as Isaiah kā dūk-zas, dok, la mun yālāk-īd tsin hīlauk-stāyī kā les gāgālatl gīwā yūs, kā tihyīla kās lāk̄is la-ās klūs.

3 Yikī da nīkiāle lākā lūblabīs, qātlātla mas dāk̄w lagāk̄ tihyiles Gīyā, nukulā mas lāk̄ kāyāsa sī.

4 Gāk̄ wūtlī John, lūtlī baptize lāka lūblabīs, gliks-ālas baptizīnāyas sa māyātā kā dīgiklilāqīs sīs yekīnāyī.

5 Wa hīmīs lūtl la-ās wūtl lākī yisa nāhwūtla gāyūtl lāk̄ Judæa gla wa gāyūtl lāk̄ Jerusalem, wa hīmīs lūtl nāhwā um baptīze-īd tsūs lākā wā Jordan, ulāqā sīs yekīnīh dāk̄w dī.

6 Qītlqela nūq wūtl tī John-nas saye sa camel, la mīs wasīgiq sa qazī wasīgānū, hī mīs humā yūtl tsī da locust gla wī da āklī zis honey ;

7 Lūtli glīks-āla, nīkia, gāk klī da tloqīmasa kāwāya un, yikun kīsa hītlū wās kun au-glā tī qītl-īda lākuk nīyaus tībāyau sī.

8 Baptize sin kla sa wāpī lūkl; lā-glā tā klī baptize klūkl yisī da Holy Spirit.

9 Gāk wūtli Jesus geh-īd lāk Nazareth kās gākī lāk Galilee, la baptize-īd tsūs John lāk Jordan.

10 Wa gil mīs gāk lostā lākā wā, la ās dūqilā kī da ikī quks-ulīsā, gāka-ā sī da Spirit putl-tsum duk :

11 Gāka-ā sa nīkiāle lākā ikī, sū mun tlāhwil Kwanūqs, sū mī sin eḡikums.

12 Hīh idā mī sī da Spirit lā-mas uk lākā āklī.

13 Mūskum gūstau pun hwās tā hī gāk lī da āklī gwānā sūs Satan, gīgilkī kā tla-ulwīs gilgā-ūmas, lūtli da angels aāksīlāk.

14 ¶ Wa yiks lā ī John wulh-īd tsū wā, gāk-a ā sī Jesus lāk Galilee glīks-ālā sī da ek wātldum sints Ike Gīkumī,

15 Nīkia, la mūk lastū-dūk da nālāk, gāk mī sūk da gīkāsāk sa Ike Gīkumī: māyātā laga, hī mīs kās kīsa ūs wiyūqis gāda ekik wātldumā.

16 Lā hī-nāqil kāsa-īsil lākā zilātlas Galilee, la dūk-wāklilāk Simon glū Andrew yik zāyes Simon zukstāla kā kīglum, kāks kī-kiaklinūk dākwa ī.

17 Lī Jesus nīk lāh dākwwuk, kīlāh dākww

lā, lāskum ī gākun, la mī sin lā-kl kī-kiaklī-nūkwā mas dākw klū klāk bībagwānum.

18 Wa hīh-īdih dākw mīs tlowāklā kīs kī-kīglum, kās le lāskum-īk.

19 Wa gil mīs lā qāqīs-gīlātla, la ā ka ās dūk-wāklilāk James kwanūqas Zebedee, glū John yik zāyes yikā qiziksālā umh de ka ā kā boat kīkunsilā gitluks kīs kīglumh dākwī.

20 Wa hīh-īdā mīs klilālāk : wa lāh dākw mīs tlowāklā kīs ūmp dākwī Zebedee qāks-aulāk lākā boat gla wī da hīlānumh dākwās, kās le lāskum-īk.

21 ¶ Wa lāh dākw lāk Capernaum : wa hīh-īdā mī sī kā sabbath nāla la-īkl lākā synagogue kās gliks-ālī.

22 Lāh dākw kunyāsas wātldum as : ka iks tloqīmasa is wātldum, kīs hī qix ī da scribes.

23 Numūq tī da bagwānum hī gāk lī da synagogue uknūgwād tsa yāksamī spirit ; la qaqātl-tse,

24 Nīkia, qālā gatāla gākunūh ; mā zau nū-hwūs, yūkl Jesus yis Nazareth ? la mas gāk kās kīlākia ūs gākunūhwā ? mātl-tela mun klūkl, yūkl Ek Kwanūq sa Iḳe Gīkumī.

25 Lī Jesus bulka-gātl, nīkia, kwīklātlāla, kīlāga lawe lākwā bagwānumk.

26 La ā sī da yāksamī spirit yāwīh-īdalāk, lā ka ā hāsīl qaqātl-tse, gāka ās lāwe lākā bagwānum.

27 Lāh dāk_w nāhwā um kunyāsā, wutl dāk_w um kīkayūd wāklāpā, nīkia, māzūk, ātl-mūk wātldum ā? tloqīmasa ūks la-īnāyīk uk-kīgātl kā yāksamī spirit, la mīs nānākīgī umq.

28 Wa hīh-īdā mīs lā zīkīālum lākā nāhwā awīnāgwīs lāk Galilee.

29 Gilh dāk_w mīs gāk lāwils lākā synagogue, ha-īklilā mīs lāk gūqas Simon glū Andrew, wa-ūq maula nūqs James glū John.

30 Lā tā zihkī abumpas kunum as Simon; wa hīh-īdā mīs nītlāh dāk_ws lāk Jesus.

31 Wa gāka ās lāk, lā dāh-īduk āyāsaus, kās dāgūstau lītlik; wa hīh-īdā mī sī zihkūlumh-des kīyohwīd lāk, wa hī mī sa zidākī la humgīlāh dāk_wwuk.

32 We kī da lā zāqa la ā sī da klīsilā lunsā, gāk dāk_wa ā sī sa nāhwā zīzihkā lāk, gla wa nāhwā uknūgwā tsa devils gāk yūh dāk_ws lāk.

33 Wa gāk mīs wīlī da nāhwa bagwānum lākā town gāk kāpīkū lākā tihyile sa gūqī.

34 La mīs ek-īdā mas kā kīnum ī zīzihkāh di sa nāhwā-umh dī kās qīxdums zihkūlum īnāyī, lāwūd ka ā kā kīnum ī devils, la kīs hītlkāla kā devils kā yākugātl nūqīs, kāh dāk_wuks mātl-tela ma āk.

35 Wa kā la kaāla, kīs ma ī glaul kās nāh-īdī, la ās glāk-wīda kās lāwilsī, la kās-īd lā lākā lūbīs awīnāgwīs, kās hawāk-ulī lāk.

36 La āsī Simon gla wīs wa-ūq maula lā kās lāskumā yīk.

37 Gilh dāk_w mīs khāk, lāh dāk_w nīk yuk, la ums āle sū sa nāhwāk_w bagwānum ā.

38 La nīk lāh dāk_wwuk, wī-hyints la-ās nūq lāk_wā ātl-ūgwilek_w town, kun lā un glīks-ālākī ūgwākā : kāk_w gin hī mīk gāk_wītl kun glīks-ālī.

39 Wa la mīs lā-laīklā lāk_w synagogue dāk_wwas lāk_w wāzīkīzās mas Galilee, glīks-ālā glū lāwūdāla k_wā devils.

40 Hī mīs la gāk_w-ātsa numūqī kāsās ūqī-nāyī hawāk_w-ulāk, klāq-wālīs lāk kās nīkīk, gil mī lāk_wā kūs nīk lāk_w, ek-īdā mas um lāk_w wīsīs gāk_wun.

41 La āsī Jesus wīwozīk_w-īdis, la sāh-īd kās pāh-īdīk, la nīk yuk, nīk mun, wīga ek-īduk_w.

42 Wa hīh-īdā mī sī da zihkūlumh des kīyohwīd lāk, la mīs ek-īda.

43 La mīs tloqāl hiyāklū-lāk, lā yālāka wilsāk.

44 Nīk yuk, yāklāula kās kīyosa ūs nītlā sa wa lāk_w ungwe bagwānum, au uma hī-nāqilāk_w, kās lā-ūs dūqā-mātsūs bagwānum ināyā kūs lāk_wā labled, kās zaw ūsā sa qayū wūtlas Moses kā qīgīlas kā is lā-ināyūs ek-īda, kā māmātltikīh dāk_ws.

45 Au mīs lā-wils, kās le zāzākīālāh īdis, la gwītl-īdā masuk, lāgītl-ts kīyos lā qīh-īda

āsī Jesus hānātl nītl-tsumātla lākulisā kā tī-town ī, au gītl mas la hī gāk lī da lūblabīs awīnagwīs, hī mīs lā gākās lāk, yisa unyā mī kas gīgāya-nāqilasā.

CHAPTER II.

GIL mīs gāk itīd lāk Capernāum, lā khātl tluks gākā ī lākā gūq.

2 Gāka ā sī da kīnum bagwānum k̄apikū-nāqil lākā gūq, kās kīyos gītl la au glā ta lūbītl tsa gūqī kā wākaās dākwas, kīyos, kīyos au glāt lākā tihyilā, lā gliks-āla sa wātldum ī lāh dākwwuk.

3 Wa gāk dākwi sa bagwānum tlītlil-kinā, da-āq sa mūqī.

4 Wa gilh dākww mīs kīyos qīh-īdaās gāk-āklilas lāk, kā ī da kīnum bagwānum tākiapā, lāh dākww ukūduk sele sa gūqī qaīlats: wa gilh dākww mīs lāh-sau mas kīs la-īnāyī tsūqāk, lāh dākww dunā-kūd kā tāgītl kulgwizau-ya ā tsa tlītlil-kinī.

5 Lī Jesus dūqilāk ūqizālazīh dākwas, lā nīk kā tlītlil-kinī, kwanūq, la mīs yekīnāyūs dīgiklilāq lūkl.

6 Kwazītl tī da gāyūtlī lākā scribes, nīnīn-kīkulā,

7 Māzī hī gītla sūk qīkiālūk da bagwānum īk, ūmizāla īk, ungwā zī da qīh-īdaās nūqā

dīgiklilūduk yekīnāyī, hīga ma ā sints Ike Gīkumī ?

8 Hīh-īdā mī sī Jesus dūk-wāklilā kīks nīnkīkulāh dākwa ī, nīk lāh dāk-wuk, mazīs nīnkīkulāh dāk-wītla sūs nīnkīkih dāk-wā kūs ?

9 Wīzī da hūtlumātle, lāk nīk yāk gāda zihkāk, la mīs yekīnāyūs dīgiklilāq, glū nīkia kuk', glāk-wilītl laga, kās dāh-īda ūsā kūs tāgītla kūs, kās kās-īda ūs ?

10 Kās kauklilā ūsā kā Kwanūqā sa bagwānum māks uknūgwāda āsā tlāhwāyī kās dīgi-klilūdīk yekīnāyī lā nīk kā tlītlīl-kīnī,

11 Lamun nīkiūkl, glāk-wilītl laga kās dāh-īda ūsā kūs tāgītla kūs, kās lālāga ūs lākīs gūqa ūs.

12 Lā glāk-wilītlā, hīh-īdā mīs dāh-īd kīs tāgītli, kās le kās-īd wīlpātl-tūtīl dāk-w ums ; lāh dāk-w nāhwā um kunyāsā, hyāshyilā kunts Ike Gīkumī, nīkia, hī munts ātlī num puna dūqilāk yau qīx ūk.

13 ¶ La ās itīd kās-īd lāk ukā sa zalātli, gāka ā sa kīnum bagwānum lāk, la mīs glīks-āl lāh dāk-wuk.

14 Wa yīks lā ī ke-nāqila, lā dūk-wāklilāk Levi kwanūqas Alphæus qa-ītl lākā hātlā-kulas, la nīk yuk, kīla legī gākun : la glāk-wilītl kās lāskumāyīk.

15 Wa yīks la ī qa-ītl lāk gūqas humāpā, kīnum tī da hī-hātlākulilgisī gla wa yaīksāmī

qazītl wūts hī mī sīs disciples : yīks kīnuma ī, lāh dāk̄w mīs lāskum īk.

16 Gil mī sī da scribes gla wa Pharisees dūqila kīks la ī humāp gla wa yaīksāmī hī mī sa hī-hātlākulilgisī, lāh dāk̄w nīk yīk disciples as, māzī humāpītla sūk gla wa hī-hātlākulilgisīk yū mī sa yaīksāmīk ?

17 Wa gil mī sī Jesus wuklilā kīk, la nīk lāh dāk̄wuk, yih dāk̄w kī da ek māks kīyosā ī wutl-um uk-īksdigītl lāk kā putīnūkwī, hīga ma ā sī da zīzihk̄ā uk-īksduk : kīsī gin hī gā-gakītl kun he klīlālasū wī da es-ekī, he āglā sī da yaīksāmī kā māyātīs.

18 Wa lī disciples as John hī mī sī da Pharisees kīkulā : gāk̄ dāk̄wa ās lāk kās nīk īk, māzī kīkulā gītlas disciples as John glū disciples asa Pharisees, lā glā tūs disciples ākūs kīs kīkulā ?

19 Lī Jesus nīk lāh dāk̄wuk, qīh-īdaās nūq ma ī ginginānuma sa māle-klī kīkulāks kīs ma ī gwītīl-īdih dāk̄w gla wa tlāwunum klī ? yīk wāwāsduma sī da tlāwunum klī kupetla glūh dāk̄wī, kīyos dāk̄w tā qīh-īdaāts kīkulā.

20 Gāk̄-umkl wīs glī da nālā kla, kū lā klī da tlāwunum uk-ītsūkl lāh dāk̄wuk, wa lā-kl wīs glā kīkulāh dāk̄w-kl.

21 Kīyos bagwānum kunga-āklilūdīsa ālū-masī yāwābazū lākā lā pīkā qītīqela : āklī da lā kut-stūdāyū qāpā mas kā lā kīmāsa, lā lākī au-um lākī da qāpā lā kuntl-īd līkā.

22 Kīyos umka ā wīs bagwānum gwukzūd tsa ālūmas wine lākā lā kīmas wine-āze ; āklī da wine quks-āmas kā kwuzis-kumī, lā lāk kī da wine au um kīyohwīda, gla wī da kwuzis-kumī : gwukzūdāyau ā glā sa ālūmasī wine lākā ālūmas kwuzis-kumā.

23 ¶ Wa yiks lā ī kās-īd kā sabbath nāla lā gemākā lākā num-zakīs awīnāgwīs qākulā tsa zīzidanū ; wa lī disciples as yiks lāh dākwa ī kāsilkīk kwilpaul lākā zīzidanū.

24 Lī da Pharisees nīk yik, dok, māzī hī gītla sūk qīgīlā kwā sabbath ik nālā yiks kīsa ik hītlkūlum he qīgīlā unkī ?

25 Lā nīk lāh dākwuk, kīsas kīākiāduq sīla īnūkwuk qīh-īdaās wūtlas David yiks lā-ūtla pūškā, yūtl kī, gla wīs wa-ūq mau lūtlā ?

26 Qīh-īdaās wūtla sīks lā-ūtla la-īkl lāk gūqā sints Ike Gīkumī lāk gīkumih dum ūtlas priestī da Abiathark klūtla, lūtlī humh-īdā mūtl kā hīma-ūmas wūtla ga- itl lāk, yikā kīs zīmasī humes ūgwile lākā priest, la mūtl ka ā wī sī zaw kīs wa-ūq mau lūtlā.

27 La nīk lāh dākwuk, yikā sabbath āks ukāya ūtl kā bagwānum, kīs glā hī dī bagwānum ukā yūtl kā ī da sabbath :

28 Hī mīs lā-gītl tsa Kwanūqa sa bagwānum gīkumī um ka ā sa sabbath.

CHAPTER III.

LA itīd la-īkl lākā synagoge; numūq tī da tliłkiūtłzāna bagwānum hī gāk lī.

2 Lāh dāk̄w dūqātlāk kīs kla ī ek-īdā masuk k̄a sabbath nāla, kās hītlā k̄a ās dāk̄w lāk̄uk kās sīnātuk.

3 La nīk kī da tliłkiūtłzāna bagwānum, glāk̄-wukau lītl las.

4 La nīk lāh dāk̄wuk, ek mā ī kā uksū-wī sī da ekī qaīnī k̄a sabbath nāla, glū hī uksū-wī yāksamā? wīnī da ekiā lāk̄ qāqila-un̄k glū tliłāmas duma? au mīs la kwīklātłāh dāk̄wā.

5 Wa gil mīs lā dūqilkund tlāwīs dāk̄wuk, zihyilīs naukāyī kā au-īnīh dāk̄w mas pāpīzā kīs nīnaukīh dāk̄wī, la nīk k̄a bagwānum, sāh-īdaga tsūs āyasau kūs: la sāh-īdis; lī āyasaus nākumzauh-īda.

6 Lī da Pharisees hūkūwilsa, wa hīh-īdih dāk̄w mīs la kwīkul gla wa Herodians kās qih-īdaās dāk̄w kā tliłīs.

7 Lī Jesus gla wīs disciples lāk̄ ukā sa zalātī: lī da kīnum bagwānum k̄a geh-īdī lāk̄ Galilee lāskum īk, gla wa geh-īdī lāk̄ Judæa,

8 Hī mī sa geh-īdī lāk̄ Jerusalem gla wa geh-īdī lāk̄ Idumæa glū upsūtas Jordan; glūh dāk̄wī da hī gāk̄ lī ukās Tyre glū Sidon,

klūm kīnum bagwānumā, yiks lā ī khālāk
kunkunyāzīma qīgīlats, gāk dāk̄w lāk.

9 La uk̄kigātl kīs disciples, kā uk̄-īd tsū-
wīs umā-bīdāwā boat kā ī, kā ī da gākī
kīnum bagwānum, gwāk̄kutla āk tākiapuk.

10 Kā īks lā-ī kīnum-īs lā ek-īdā matsū-
wā; lā-gītl tsī da wāk̄a-ās māsa yāa-yāksāla
gāk̄ nā-nāhwā āk kās pāgaā-klilī lāk.

11 Gil nāhwāh dāk̄w mā ī da ya-īksāmī
spirit dūk̄-wāklilāk, gāk̄ dāk̄w huqumgālīsīl
lāk, qāglitiwī, nīkia, Sū-um Kwanūq sa Ike
Gīkumī.

12 La nīk lāh dāk̄wuk kā kīs kiasī lāks
kālāgīla mas lāks.

13 ¶ La lāgūstau lākā nuge, lā klilāla kā
gāk̄ lāk kīs qayūwī kās klilāla-sū: wa lāh
dāk̄w lāk.

14 La ās uk̄-īd kā mālūgwigiyū kā k̄apīh-
siyīs gla wī, glū kās yālākīs kās glīks-ālī.

15 Glū kā uk̄nūgwādī sīs tlāhwāya kā
lāwelī sī k̄a devil-sī:

16 Lā glīk̄-īdis Peter lāk̄ Simon;

17 Hīmīsī James kwanūqas Zebedee, hī-
mīsī John zāyes James; hīmīs glīk̄-īd tsū sīs
Boanerges, sāsūms qunhwā nīkīks nīkia ī:

18 Hīmīsī Andrew, glū Philip, glū Bartho-
lomew, glū Matthew, glū Thomas, glū James
kwanūqas Alphæus, glū Thaddæus, glū Simon
kā Cananæan,

19 Hīmīsī Judas Iscariot k̄a lūtla lāk̄ūdis,

20 Wa gāk la-ikl lākā gūqī; gāka ā ka ā sa kīnum bagwānum k̄apīkū nāqil ītīda, kās kīyosītl lā qīh-īdaās humh-īdā.

21 Wa gil mī sī glīglaglaules la kālā kīk, lāh dākwa ās kās lī dāh-īda īks-duk: kāk̄s nīk dākwa ī nūtlumātli lā.

22 Gla wī da scribes yikā gākī geh-īd lāk Jerusalem nīkia, uknūgwāda zū kwās Beelzebub, hīmīsī gīkumāya sa devils lāwelā masītl tsū kwā kī da devils.

23 La klilālāh dāk̄wuk kā gāk dāk̄wīs lāk, la nīk lāh dāk̄wuk yīsa numāhyīs-dumā, wīh-īdā zau lākī Satan qīdā-masuk Satan?

24 Glū kū gil um lāk qilyākaula lākī da numskumāq līlqilāklāya, kīyos lāk tā qīh-īdaās lāk̄s u-līs lāk.

25 Glū kū qilyākaula lākī da numskums gūqā, kīyos tā qīh-īdaās lāk sa gūqī ek um gūgwīsā.

26 Glū kū gil um lākī Satan nīk kās hekaulī qilyākaula, glū kās mātłzātli, kīyos tā qīh-īdaās lāk̄s u-līsā, au um glātli lā lāk kīyohwīda.

27 Kīyos um ka ā wīs numūq bagwānum qa-īglas nūq lāk gūqā sī da tloqīmasī bagwānumā, kās tlīnum-īk māmīkias as, hī-ga um kū la mā wīs glā lāk yitl-īd kā tloqīmas bagwānum, lā lāk wīs glā tlīnum-īlelāk gūqas.

28 ¶ Aula kias tin nīkiūkl, nāhwā um lākī yekīnāyī dīgīklilū tsū-kl lāk sāsūm as

bagwānum ī, gla wa nāhwā yāksūm wātldumh dākws, kīs yākpākstā-yū nāhwāh dāk w kla.

29 Wa yiglāk ungwā lākā bagwānum yākpākstā lāk kā Holy Spirit, kīs klī dīgikli-lūd tsū-wīnūk-kl lāk, lā glā tā lālas lākā hīmunīs kla kīlāgāyū-kl.

30 Kā īs nīkīnīh dāk wī, uknūgwādūk sa yāksamī spirit.

31 ¶ Hī mīs gāk-āts abumpas gla wīs nātl-numwiyūt, glāh glosa, yālākum nūq lāk, kā klilālāk.

32 Lī da kīnum bagwānum kwutsīstā lāk, lāh dāk w nīk yīk, dok, abās glū nātl-num-wiyūtī lākā klāsunkāyī uk-īksdūkl.

33 La nānākmīk nīkia, ungwā zin abumpā gla wun nātl-numwiyūtā.

34 La ās dūqil kund kā kwutsīstālek kās nīkī, dok, kun abump gla wun nātl-num-wiyūt!

35 Kā īks hīma ī ungwā kla nānākīgī kluk naukāyā sa Ike Gīkumī, hī mun num-wiyūtī, glū wukwī, glū abumpī.

CHAPTER IV.

LA itīd glīks-ālā lāk ukā sa zalātlī; wa hī mīs gāk kāpīkū-wās lāk yīsa klūma lā kīnum zī kias bagwānumā, lāgītīl-ts au-um lā lāks

lākā boat, kās lī qāksāla klīk lākā zalātī; nāhwā mī sī da kīnum bagwānum hī lī da klamā-īsī.

2 La glīks-ālā sa kīh-īdātla wātldum nīkduma gīlā kāh dākwi, nīkia,

3 Hūklilāla; dok, kī da zumīnūk lā, kās le zumā:

4 Gil mīs gwītl-ālīsilas, la-āsī da wa-ūqī kwupālīs lāk ukā sa tihyilā, gāka ā sī da pīpāklūmas kās humh-īdīk.

5 Lī da wa-ūqī kwupālīs lākā tīzigwīs kā kīsī khāyātsa tīkiā; wa hīh-īdā mīs kwāk-īda, kā kīzīnāyas wunkīsī da tīkiā.

6 Gil mī sī da klīsila īkīgīla, la-ās qumulh-īda, kā īs kīyozīnāyī klūpikiā, au gītl ums lā hwuls-īd.

7 Lī da wa-ūq kwupukā kā kukunī, wa lī da kukunī kwāk-īda, lā tākiaunum-āk, kās kīyo gwītl lā kwāk-īd hīma-ūmas lāk.

8 Lī da wa-ūq kwupālīs lākā ek āwīnāgwīs, gāk kwāk-īda ā tsa hīmaūmas, la kī-nāqīla, lā gīk-klaula kā yūdūhw sumgūstau punā, gla wa kuklaskum gūstau punā, gla wa lākīnda punā lākīs wākā-ās dī.

9 Lā nīkia, yīkā puspayū nūqā kās wuklilī, wīgā hyī hūklilā.

10 Gil mīs lā hīga-galīsā, la-ās wuklā sū sīs wa-ūgwīsī gla wa mālūgwagiyū lāk qībātla-āsā sīs nīkdumā gīlā ī.

11 La nīk lāh dākwi, la-um glā zawe

lūkl kās kauklilā ūsā kā tlitlinhyisī gīkā tsa Ike Gīkumī: wa lāh dāk_w glā kī da kīsī uknugwādis, nāhwā mīsik numāhyis-dumā gīlī kāh dāk_wī :

12 Yīks dūqilā-yū nūq ma ī kās dūqila-yū lāk, la kīs dāk_w dūqila : la wūklilā-yū nūq um kās wūklilā-yū lāk, la kīs dāk_w hūklila ; gwākutlāh dāk_wā ī klāyū lāk kīs qīxdum, glū kū dīgiklilūd tsū lāk kīs yekīnih dāk_wī lāk.

13 La nīk lāh dāk_wwuk, kīsas āyūsilā kūk qībātla-as sāk sa? wa wīh-īda zau tā klas āyūsilā-kl kā ātl-ūgwila nīkdumā.

14 Yīkā zumīnūk_wī hī um zumā sa watldumī.

15 Wa gāh dāk_w mīs hī lī da tihyilā, yīk zāmāsā kā wātldumī, wa gilh dāk_w mīs lā wuklilāk, kās hīh-īdā mī gākī satan, kās uk-īdī kī da wātldum lāh dī wāh zumzākum lāk naukīh dāk_wās.

16 Wa gāh dāk_w mīs hī kād qīx ī da lā zume lākā tīzagwīs, yīkīks lāh dāk_wā ī lā wuklilā kā wātldum, kās hīh-īdih dāk_w mī uk-īduk dādālāk ekīkulas :

17 Wa yih dāk_w kīks kīyosa ī klūpik lāk naukīh dāk_was, kās numātl-īd bīdāwī glākl tloqātla, kās gil mī tlālāwotl-īd glū mīklā sū kā ī da wātldum, hīh-īdih dāk_w mīs yāh-īda.

18 Wa hī mīs ātl-ūgwila yīkā zumzāka lākā kukunī ; ga um lāh dāk_w wuklilā kā wātldum.

19 Lūk da nāhwāk awīlulkī lāk̄wā awīnāgwīsīk glū awīlulkulā kās kīkiyādī, glū muhwile k̄ā nāhwā gāk̄ gīgālīsīl lāk̄ naukih dāk̄was, tukiūd k̄ā wātldum, kās kīyosī lā egāsā.

20 Wa hī mī sa zumgālīs lāk̄ā ekī awināgwīs; hīh dāk̄w mī da lā wuklilā k̄ā wātldum, kās dādālīk, lā kwāk̄ā; yūdūhw sumgūstau punā, kwuklaskum gūstau punā, glū lāk̄inda punā lāk̄īs wāk̄a-ās dī.

21 Lā nīk dāk̄wuk, hīmā gāk̄-yū gwītl tsi da nīgwāzī kās aumī kupsumlītā sū-wā, glū uk̄ā-būlīlum lāk̄ā ga-īlas, glū kās k̄īsī uk̄āklilūdāyū lāk̄īs uk̄ātla-ās zīmāsa?

22 Kā īks kīyosa ī tāyaāqā yik̄ā k̄īs kla īs nītl-īdāyūkl, kīyos um̄ka ā wīs kwilā-klātla yik̄ā k̄īsālasī īs lā khātā.

23 Kū pusbāyū nūq lāk̄ī ungwe bagwānum wīgā hyī hūklilā.

24 La nīk lāh dāk̄wuk, yāklaula kā īs wuglītūs: yik̄īs munyūmh dāk̄w klā ūs hīmīs munsilā klūkl; lā klī k̄īnāqilā klī zawyī lūkl.

25 Yik̄ī da uk̄nūgwād klā, hīmīs zaw sū klī, wa yik̄ī da k̄īs klā uk̄nūgwād-kl, hīmīs tlinumā sū klī lāk̄īs lāh dī wāh kāk̄lagīl uk̄ā.

26 Lā nīkia, hīmīs gāk̄ qīx ī gīkāsā sa Ike Gīkumī, yīks numāhyisa ī gla wa bagwānum gwītl-ālīsīlā sa zumza-īmas lāk̄ā awīnāgwīs,

27 Lā mīkmīk̄ā k̄ā k̄ānūklī glū glāk̄-glā-

kwā kā nālā, lā kwāka-nāqilī da zumza-īmas, lā kīs kekilāk kwāk-īdih dum as.

28 Kā ūk da tikiēks kwākā masa; au ma wīs glā kītumks gāla ī, lī da ūktau-yī, lā wīs glī da zīzidanū lākā ūktau-yī.

29 Wa gil mīsī da zīzidanū lā klūpā, hīh-īdāmīs yālāk-īd kā lā kīklilīsāk, kā la-īnī mas lastūd lāk humzunq-kāk.

30 Lā nīkiā, mā zints munyas klas gīkāsā sa Ike Gīkumī, mā zints numāhyizās klā untsās?

31 Hī dā gāk qīx ī da numskumstū bīdāwī zumālasa, yīks lā-ī ukalīzum lākā tikie sa awīnāgwīs wāh ma ī umāyākī sūk nāhwāk zumālas lākwā nāhwāk awīnāgwīs:

32 Wa gil mīs glā zumgālīsā, kās kwāk-īdī, kās lī wālazakī sūk nāhwāk kwāskwākulā, gilsgiltā-zīs klunākī, gāk mī sī da pīpāklū-masī quzūk-klāwīk.

33 Kīnumī sī da hī qetlā nīkdumā wātldums yīks lā ī nīk sa wātldum ī lāh dākwwuk, lākīs hītl-āzūtl dākwwī kās āyūzitlā.

34 La kīs nīk sa wātldum ī yīkā kīyosī nīkduma kāh dākwwī: la mīs glā a-ūqsīlāh-īd kīs disciples ayūzūdisa nāhwā lāh dākwwuk.

35 ¶ Wa lākīk da nālā yīks lā ī zāqā, la nīk dākwwuk, wīhyints lāwītl lākā upsūtī.

36 Gil mīs yālākīt kā kīnum bagwānum, lāh dākww gluk-īdis lākīs kwāksāla īnī um, lā mī sī da ātl-ūgwila boat lā gla wī.

37 La ās awilāh-īdī da nāla, lī da kulāyī qutluk-sila kī da boat, lī da boat lā kūtā-nāqila.

38 La mīs kwāksāla lākā uk-glāyī, mīkuk-sal kulhw-sumī kā kīnūtl: lāh dāk w gwīh-īduk kās nīkīk, At, kīsas awilā-gilā kuntsū tlītlilāk?

39 La ās zih-īda, kās klūwilgātli kā yaula, la nīk kā wāpī, kīmāk-īdaga: la mīs qātl yaula, la aul kīmākulā.

40 La nīk lāh dāk wuk, māzīs kitlilāh dāk wītla, kīs dāk w dek mas ūqīs-īda ā?

41 Lāh dāk wa ās aulā kīal zindih-īda, la nīkiāya-pāla, māzau ānā wīsūk bagwānum ināyāks yikūks lamā ākā uk da yaulāk gla wa wāpīk nānākīgī umq?

CHAPTER V.

WA gāk dāk wa ās gākā-wītl lākā upsūtā sa zalātl, lāk awīnāgwīsā sī da Gerasenes.

2 Gil mīs gāk wutl-tau lākā boat, hīh-īdā-mīs lā kākāyāla sū sa bagwānum gāyūtl zau-līsila lāk ukā sa sa dīdigiyā uknūgwā tsa yāksāmī spirit,

3 Yikā hī um lā gūqāhyilī ukā sa dīdigiyā; kīyos umka ā wīs qayūglāsuk yīs numūqā bagwānum yītl-īduk; yīsa wāh mī kulka-hyaul:

4 Wāh nāhwā ma ī gwunh-īd tsū yiklītīd tsū sa dunum ī gla wa kulka-hyaula, au nāhwā mīsī da kulka-hyaula a-utlzā matsūs, gla wī da dunum wāh yiklīdumk a-utlzā kād, kīyos umka ā wīs numūq bagwānum qīh-īdaas nūq naukumh-īdā masuk.

5 Hīmunātla mīsī kūk kakanūklīk gla wūk nīnālāk, hī gāk lī da dīdigiyā glū lākī da nunge, qaqātl-tse, bukītā qilīx-um sa tīsum.

6 Gil mīs dūk-wāklilāk Jesus lākā qīsālā, la zilh-wīd kās umyāk-īdīk,

7 Lā qaqātl-tse hāsīl, nīkia, mā zin klūs, Jesus, yūkl Kwanūq sa Ike Gīkumī, la mun hawākulūkl kā ī da Ike Gīkumī, kās kīsa ūs tlālāwūtl-īdā mas gākun.

8 Kā nīkīnāyasīk, kīlaga yūkl yāksūm spirit lāwe lākūwā bagwānumk.

9 La wuklāk, ungwā klās? la nīk yuk, hīmun glīkumī lūk-lūkūwā; kā unūh wākā-as.

10 La aul hawākulāk kā kīsīs lā qāqiyākās lākā āklī.

11 Lā tā kīnumī da gwasū hī gāk lī da nuge hīmulā-gilīsā.

12 Lamīs nāhwā mī da devils hawākulāk, nīkia, lā lā hyinūh lākā gwasū, kunūh lī lālākā lāk.

13 Lī Jesus hītlkāla umk: wa gākī da ya-īksāmī spirit lāwe, la lālākā lākā gwasū: lī da gwasū wīlā-um lā zilhwākūla lākā hīyimstā hī-stal lākā zilātl, mātl punā kunt lūksumh-

īdīs wāka-ās, lamīs wīla um wihiyinalīsum lākā zilātli.

14 Wa yih dāk_w kī da aāksīlāh dek, lāh dāk_w zilh-wīd hītl-tsau, la zikiātlilas lākā town gla wa hī gāk lī da āklālālīs : wa gāk dāk_w aś kās gākī dūqā kī da qīh-īdaāsī.

15 Wa gāk dāk_w lāk Jesus, lāh dāk_w dūqilā kī da uknūgwādh de sa devils k_waisā, kūkzawāqā, glūks la mā ī naukumh-īda, ya-umk uknūgwādh-de sa lūk-lūk_wā ; wa lāh dāk_w zīndih-īdis.

16 Wa lī da dūqilek nītlas lāh dāk_wuk qīh-īdaāsā kā uknūgwādh de sī da devils, hīmīsī qīh-īdaāsā sī da gwasūh dī.

17 Lāh dāk_w hawākulāk kā lālāgīs qīd lāk awīnāgwīs dāk_was.

18 Wa yīks lā ī lāks lākā boat, gākaā sī da uknūgwādh-de sa devils hawākulāk kās le kāpīh se lāk gla wī.

19 Kīs tā Jesus hītlkālāk, au um nīk yīk, hāga nenāq lākīs nīnumūqa ūs, glū kās nītlā ūsā kī yīs wālasī qīh-īdaātsa Ike Gīkumī kās, gla wīs lā-īnayā wos-īdūs kās wāk-īdī lūkl.

20 La mīs kās-īda, la zikiātlilas lākā tītōwn wālasī qīh-īdaāts Jesus kā ī, lī da nāhwā bagwānum kunyās-īdis.

21 ¶ Wa gil mīs lā itāwītli Jesus lākā upsūt gīksal lākā boat, gākaās kāpīkū wī da kīnum bagwānum lāk : hī tā lī ukā sa zilātli.

22 Gākaā sī da numūqī gāyūtl lāk gīgi-

kumāya sa synagogue, glīkādīs Jairus ; hīh-
idā mīs humhw-wālīs lāk,

23 Aulākial hawākulāk, nīkia, kun zidāk
kwanūq la um lālaāla-gilītlā, lamīsin hawāk-
ulūkl, kās gāka ūs wāk-id pāh-id tsūs āyasau
kūs lāk, kā qilā mī lāks.

24 Lamīsī Jesus gla wī ; kīnum tī da
bagwānum lāskumīk, lāh dāk-w tākiāpuk.

25 Numūq tī da zidāk, yikā lā mātl-unka
giyū gwīl lāwela sū sa ulqā,

26 Lāh da kīpun wūtl-um tlālāwūtlilā
matsū sa pīpatīnūk, wūtl-um lā wilā sīs dālāh-
dī, la hīwekā ek-īda, au um glātl kunḡlināqila.

27 Yīks la ī kālāk qīgīlasas Jesus, gāk
lālākā kī da tākiāpīk lāk ulḡglāyas kās pāga-
āklilīk qītlqeles :

28 Kā īks nīkia ī, kunklū au um lāk wāh
um pāh-īduk qītlqeles, lamīsin ek-īda umkl.

29 Wa hīh-īdā mīsī da gwakaulāh dek
ulqā lā kiūtl-īd, lamīs kauklātla umk lākīs
ūqīnāyī yīks lamā ī ek-īd lākīs zihḡūlumh dī.

30 Lī Jesus hīh-īda um wunātl āklilā kā
tlāhwāyī lāwe lāk, hyilpīlīs lāk nuḡakīlīsā sī
da kīnumī bagwānum, kās nīkī, unḡwā zī da
pāh-īdek ḡin qītlqelāḡ ?

31 Lī discīplesas nīk yīk, dūqila ma ākūsā
kwā kīnumk bagwānum tākiāpūkl, las nīkia,
unḡwī pāh-īdī ḡākun ?

32 Lā mulmulsīlel kās dūḡ-wāklilī kā pāh-
īdek.

33 Lā āsī da zidākī kitlilā, ek kwunāla, kauklilā um kīs lā-ināyī ek-īda, gāk humhwālīs lāk, kās nītlīk kīyos klīlkwālā-yau.

34 Lā nīk yik, kwanūq, la ums hītl-tsistā matsū sīs ūqizālazī yūs: hītlīlk-īdaga, wīga ek-īd lākīs zih-ķūlumh de ūs.

35 Wa yīks kīs ma ī kwītl-īda, gāk dākwa ā sī da geh-īdī lāk gūqā sī da gīkumāya sa synagogue yīkā nīkī, lā um tlīlīs kwanūqūs, māsīs wutlītl mā la gitālā kwā Gīkumāyīk?

36 Aumīsī Jesus kīs kāsila kā gākī wātldum, nīk kī da gīkumāya sa synagogue, qālā nūtlā, au umā ūqisuk.

37 La kīs hītlkālāk ūgwile bagwānum lāskumīk, hīgamī Peter, glū James, hīmīsī John yīk zāyes James.

38 Gāk dākwa lāk gūqā sī da gīkumāya sa synagogue, la dūqila kā kīnum kwākwa-saula.

39 Gil mis la-īklā, la nīk lāh dākwwuk, māzīs hīgītl dākwa qīgīlī, kwākwa-saula gītlā, kīsa āks tlīlūk da gīnānum īk, au ma āks mīkā.

40 Lāh dākwa dāsdatlas: la mīs glīks lā ī wīlawilsā masuk, uk-īduk ūmpa sī da gīnānum glū abumpas, gla wīs wa-ūq maulā, kās lī la-īkl lāk uk-āsā sī da gīnānum.

41 La ās dābātlzānund kā gīnānum, kās nīkīk, Talitha cumi, yīkī da nīkiāks nīkiā ī, zāzādākum, lamun nīkiūkl, glākwidaga.

42 Hīgilitl mī sī da zāzādākumī glāk̄wilitlā kās kāsilitlī; kā īks la mā ī mātl-un̄ka giyū-gwīlīs k̄wīsa : lāh dāk̄w aul kunyās-īdis.

43 Lā tloqal bulāh dāk̄wuk, kā kīyosīs bagwānum kautl-āklilā lāk̄ k̄ik, lā wek̄ā, kā zaw sū wīsī da ginānum, kās humh-īd tsa wa.

CHAPTER VI.

WA lā bo sīk̄ da, gāk̄ī lāk̄īs husāk̄ awīnāgwīs, lamīsī disciplesas lāskumīk.

2 Wa gil mīs lā sabbathā, lā glīks-āl lāk̄ā synagogue : lī da kīnum bagwānum yik̄ā wuklilek̄ kunyāsa, nīk dāk̄wā, wī zisā zūk̄ da bagwānumā k̄wā wātldum īk̄? wī zisī k̄ā ūk̄ da naukāyīk̄ zaweq, glū īāk̄ī-nūqā sa wunwunhyis īk̄ qīgīlā-tsūk̄ āyāsauks?

3 Yūh staāq ma ā sī da gitīnūk̄wā, k̄wanūqas Mary, nūles James, glū Joses, glū Judas, hīmīsī Simon : kīsa ī k̄a ūk̄ yū-um lūk̄ wīwāk̄weks lūk̄ glū wuntsā? lāh dāk̄w wānīkās.

4 Lī Jesus nīk lāh dāk̄wuk, yik̄ā glīksāla kīsa ī īs māyā-untla, hīgama ās husāk̄ awīnāgwīs, gla wīs glīglaglaula, kīs māyā-hyilāk.

5 Wa kīyos tā qīh-īdaāts qīgīlas nūqs tloqīmasa qīgīlas lāk̄, ūgwil lāk̄īs lā-īnāyī

pāh-īd sīs āyāsū lākā zīzihkā, kās hītl-tsistin-dālīk.

6 Lā kunyāsā sīks kīs dāk̄wā ī ūqisa : lā lelelā lākā ātl-ūgwila gīgūq-gagwīs glīks-ālā.

7 ¶ Lā klīlāla k̄ā mālūgwa-gīyū kā gākīs lāk, lā yālāk-īdis mā ī mālūq maulāh dāk̄wa, la zaw sa tlāhwāyī lāh dāk̄wuk kā tloqīs lākā yaīksāmīs spirīts.

8 La nīk kā kīs dāk̄wīs da-āq nūq lākīs lā-inīh dāk̄wī, kā hīgāmī sī sīkīākānau, kīyosīs giwilqs, kīyosīs dāla gīzauk wusīgānūh dāk̄was :

9 Kā tītupsīsilā mī glas, glū kā kīsīs mātlī kūkzauyas.

10 La um ka ā wīs nīk lāh dāk̄wuk, lākīs nāhwā klā ūs gūq la-īglas, hīk se umkl wīsīs lī kīs mī klā kūs klīqilīs-kl.

11 Wa kī da awīnāgwī-zīnī klasa, kīs kla ek-āk klūkl glū kīs wuklilā klūkl, yīks le klā kūs klīk-wīdikl, kītūdā kīs tītih-sīzīh dāk̄wūs kā ī kā māmātltikī kāh dāk̄wī.

12 Lāh dāk̄w mīs la glīksāl kā māyātīs nāhwā bagwānum.

13 Lāh dāk̄w lāwūdāla k̄ā zīzāhkūlum, glū gwakuḵ klīlābund tsa klīna lākā kīnum zīzihkā, lā ek-īdā masuk.

14 Lī king Herod khālāk, kā glīkuma sīks la ī kaḵātlalayau, la wūtl-um nīkia, la um kuntī John kī da Baptist de qilāh-īda, hīmīs lāgītl tsa tloqīmas qīgīlas gāk nītlā lākī.

15 Lā glā tī da wa-ūq nīkia, yū um Elijū, lī da wa-ūq nīkia prophetī, hīh sta āqa ī gāyā kī da prophets wūtla.

16 Lā glā tī Herod nīkia yīks la ī khālā, hī um Johnī, kun kāh-īd tsa wūtla; la mī qilāgilīsa.

17 Kā Herod tāks yālākā ūtl kā dāh-īduk John, lūtlī wulgā-lītlāk, kā Herodias kunumh des zāye sī Philip, kāks lā ī kugādih-īdis.

18 Kā John āks nīkia ūtlāk Herod, kīsa ā kūs ekīks la ā kūs kugād tsūk kunum āks zāye.

19 Hīmīs lāgītl tsī Herodias yāksamīs naukāyāk, nīk kā tliles, kīyos tā qayūlqīlātsīk.

20 Kā kitlilā īnāyas Herod tas John, kā īs kauklila īnī mā kīks ekia ī bagwānumā lāgītl-ts māyāhyilāk; gil nāhwā ma ūtl wuklilāk, la kīnum nāhwūtlīs naukāyī, ekikulāks wūklila āk.

21 Wa lākā numksa nālā, la ā sī Herod lākīs māyūglumh dum ūtl nāla, kwīlas kā gīgikumāyī glū gīgikumāya sa soldiers gla wa nīnauksaula bībagwānums Galilee.

22 Gil mī sa zāzādākum yīk kwanūqas Herodias gāk-īklā kās yīk-wīdī, la ās ekākī Herod glūh dākwi da kwazītlī humūt-ts, lī da king nīk kā zāzādākum, dākīgātl laga gākun kīs uk-īksdasū lāka ūs, la mī sin zaw klasī lūkl.

23 Lamīs aul tloqāl nīk yuk, kīs qayū kla

ūs kās uk-kiālasū wūs gākun, lamīsin zaw um klasī lūkl, lāk wāh um klā nuks ulāk kun gīkāsīk.

24 La lāwils kās nīkī kīs abump, māsin dākīāla sū kla, la nīk yuk, hyūmsas John kā Baptist.

25 Hīh-īdā mīsī da zāzādākum gāk hānāqil lākā king, kās uk-kiḡātlik, nīkia, hīmun qayū kās hīh-īdā mūs zawe gākun gīzau lāk kulqe ī hyūmsas John kā Baptist.

26 La āsī da king aul māyātā; wa kāglīs la-umh-dī wātldumā, glū kāh dākwi da kwazītlī humūt-ts, kīsītl-ts nīk kās klālīqīḡāyīk.

27 Hīh-īd gītl masī da king yālāk-īd tsa numūqī ḡāyūtl lākīs soldiers, uk-kiālāk kā gākī sīs hyūms as;

28 Hīmīs lā kāh-īduk lākā wālazī; gākīs hyūms as gīzau kā kulqā, la zaws lākā zāzādākum, lī da zāzādākum zaws lākīs abump.

29 Gil mīsī disciplesas khālāk, gāk dāk w uk-īduk, kās lī wunumtīduk.

30 ¶ Lī da apostles k̄āpīkū lāk Jesus, lāh dāk w nītlā sa nāhwā lāk, yīkā nāhwā qīḡīlas dāk w dis, gla wīs nāhwāh dāk w dī k̄ākūklā-mazumā.

31 La nīk lāh dāk w uk, kīlaga umas-gl hīhīāh dāk w mā, kās lā ūs hyūs-īdā ma wīs glā lākā lūbīs awīnāḡwīs, kāks kīyos dāk wā ī la qāqīkumālas ek humāpa, kā wāka ā sā sī da au-um klāklāyū-wīstāla lāk.

32 Lāh dāk_w gluk-īd boat sinā, lā lākā lūbīs awīnāgwīs hīhia ma.

33 Lī da bībagwānum dūqilā kīks lāh dāk_wa ī, lamīs kīnumī da mātl-telek, lāh dāk_wa ās yāyin kakāsduk, lālaā lāk geh-īd lākā nāhwā town, lāh dāk_w gālākum duk.

34 Gil mīsī Jesus lotl-tau la dūk_wāklila kā kīnum bagwānum, la wosis, kā hī-īnīh dāk_was qīxī lāmādū kīyos aāksīlāk; la kākū-klā matsa kīh-īdātla lāh dāk_wwuk.

35 Wa gil mīs lā kwegīlī da nāla, gāka āsī disciplesas lāk kās nīkīk, lūbīsūk da awīnāgwīsīk, lamīsūk kwegīlūk da nālāk;

36 Yālākā-lagāq kā lesūk lāk_wā gīgūq-gagwīsīk lāk_wā awīnāgwīsīk, kā kilhwāh dāk_wī sūk kās humh-īd tsa wa.

37 Aumīs nānāk_mī nīk lāh dāk_wwuk, zawh dāk_w lāq kā humh-īd tsū sūk_w: lāh dāk_w nīk yīk, lāle hyūsunūh kilhwās mātl punyāge dālā lāk k_wāk_wuhsumā kunūh zaweq kā humh-īd tsū sūk_w?

38 La nīk lāh dāk_wwuk, gintsumūs qinīqā kūs? hās dūk_w-wīduk: wa gilh dāk_w mīs k_wautl-āklila lāh dāk_w nīkia, siqīā skumk, gamīs gāda mātlik kīūtilā.

39 La wekā kā k_wwisumgālīsīs lāt_w-lūk_wsum-
līsīs lākā kīdagwīs.

40 Lāh dāk_w k_wwisālīsa, ātl-ūgwakīsa, laī-lākīndā gla wa sī-siqīā skum gūstawīs ok_wwa-
īzas.

41 La uk-īd kā siqīā skum qinīqā gla wī

da mātli k̄iūtilā, la iḳiakumh-īd dūkūstaula
 k̄ā īkī, la ekīla, la wa-ūksund k̄ā qinīq, la
 zaws lākīs discīples k̄ā ukum-gālīsīs lāk, gla
 wī da mātli k̄iūtila gwītl-ālīsas lākā la k̄wizīs.

42 Nāhwāh dāk̄w mīs humh-īda, la nāhwā
 um pūtl-īda.

43 Lāh dāk̄w kupī-gilīsā k̄ā wākīsāwāyī,
 la tā la mātli-uk̄klā giyū luke kūqatī wākā-
 āsas, gla wa gāyūtlī lākā k̄iūtila.

44 Siḳiā punā k̄untā lūksumh-īdī wāka-āsa
 sī dā bagwānum humh-īd k̄ā qinīq dī.

45 ¶ Wa hīh-īdā mīs tloqāla k̄īs discīples
 k̄ā lāh dāk̄wīs lāks k̄ī da boat, k̄ā les gāgālātli-
 gīwīs lākā upsūt lāk Bethsaida, yīks la ī
 yālākā k̄ī da kīnum bagwānum k̄ā lālāgīs.

46 Wā yīks la ī qātli hulākias-kāk, la kās-
 īd qāqiyākā lākā nuge kās le hawāk-ula.

47 Wa gil mīs zāqā, la um nakauklāyī da
 boat, la mīs lā numūgwīs um lākā awīnāgwīs.

48 Lī Jesus dūqilā kīks tlāhwumālāh
 dāk̄wa ī ḳikiā, k̄ā īs nukulā-īnīh dāk̄wī : k̄ī da
 le k̄unt hiyākāk nukīgāyī gāka ās lāh dāk̄wuk
 kāzikliyī k̄ā wāp, lamīs hiyākulā lāksduk.

49 Wa gilh dāk̄w mīs gla dūk̄wāklilā kīks
 gāka ī kāzikliyī k̄ā wāp, lāh dāk̄w wūtl-um
 nīk dādūk-qīnāla, la qāqaklūh dāk̄wā.

50 Kā īs nāhwā īnīh dāk̄w um dūqilāk,
 lāh dāk̄w kitlilā ; hīh-īdā mīs yāḳugātli kās
 nīkī lāh dāk̄wuk ; eḳīkulāla, nūgwa-um, qālā
 kitlil.

51 La mīs lāks lāh dāk̄wuk, lī da yaula k̄ūk-wīda, la klūma kunyāsī dih dāk̄wā.

52 Kā iks kīs dāk̄wā ī gīga-īkulā qīh-īdaāsā k̄ā qinīq dī, k̄ā pīse sīs nīnaukīh dāk̄wī.

53 Wa gilh dāk̄w mīs lā-wītlā, gāk̄ dāk̄w lāgālīs lāk̄ Gennesaret, lāh dāk̄w wātālīs lāk̄ā awīnāgwīs.

54 Gilh dāk̄w mīs lotl-tau lāk̄ā boat, hīh-īdāmīsa līlqilāklayī mātl-tīgaā klilāk.

55 La zīzālā-hwīlelāh-īd lāk̄ā nāhwā awī-nāgwīs, gāk̄ dāk̄w dum-gilkulā k̄ā nāhwā zīzihk̄ā kī-kulgwizawī kīs tī-tāgītī, gāk̄ dāk̄wīs lāk̄ uk̄-āsas.

56 Wa lāk̄ nāhwā la-āts lāk̄ā nāhwā town gla wa nāhwā awīnāgwīsa, lāh dāk̄w kulqum-gā-ulsilā sīs zīzihk̄ā lāk̄ā kāyāsī, lāh dāk̄w hawāk̄-ulāk̄ kās wāh mī au-um lāk̄ punkunduk̄ īwunk̄āyas k̄ūk̄zauyas, wa yīk̄ wāk̄aās mā sī da lā pāga-āk̄lilāk̄ hī mīs lā ek-īdī.

CHAPTER VII.

WA gākaā sa Pharisees k̄āpīkū lāk, gla wa gāyūtlī lāk̄ā scribes, yīk̄ā gāk̄ī geh-īd lāk̄ Jerusalem.

2 Lamīs dūqilāh dāk̄w k̄ā gāyūtlī lāk̄ disciplesā sīks kīsa ī zunzungiquks la ī humāpā, lāh dāk̄w nīk kīks mū-ūmk̄wulā ī.

3 Kā ī da Pharisees glū nāhwī da Jews sāk̄s ātl-ma ī humh-īduks̄ lā ī zunzunh-wīda, kā īs ūlāt̄lek̄ wātlduma sa k̄wils-k̄wilyāqī.

4 Glūks̄ gil ma ī gāk̄uks̄ leh dī lāk̄ā kilwās lā kīsa ī humhīduks̄ kīs ma ī lastih-īda : hīmīsa kīnum ī ātl-ūgwilā qīgīlas, yik̄ lāh dāk̄wī uk̄-īd tsūs kās a-ulgīlā sūh dāk̄wā, yik̄īk̄ da zūk̄wek̄ k̄wī-k̄wāstā glū hun-unh-klānū gla wa tlītlink̄ā-skumī hāmaāzīs.

5 Lī da Pharisees gla wī da scribes wuklāk̄, māzī kīsītlā sūs disciplesā kūs nukutl-tawek̄ wātlduma sa k̄wils-k̄wilyāq wūtla, humāpa āks̄ kīs ma īk̄ zunzunhwīda.

6 La nānāk̄mī nīk̄ lāh dāk̄wuk, nukautl wīs tī Isaiiah yik̄s̄ lā ūtl wātldum nūqūs yūkl̄ klīhklak̄wis, lāk̄ k̄iātātla īnī mas, yik̄wā līlqi-lāklāyīk̄ māyānāla gāk̄un kla sūs sumsīk̄, lā glā tūk̄ nī-naukāyāks̄ qīsātla gāk̄un.

7 La kīyos qayū sūk̄ umyāk̄-īnāyāks̄ gāk̄un, k̄āk̄ūklā mazum nūqs̄ wātldumas bagwānum kāla-um.

8 Lāh dāk̄wa ākūs k̄iakāk̄ wātldumas God, kās lā ūs k̄ātlāk̄ wātldumas bagwānum.

9 La nīk̄ lāh dāk̄wuk, aula ākūs qīstā masuk̄ wātldumas God, kās lāh dāk̄wa ūs ākīla kīs hūs dāk̄w mūs wātldumā.

10 Kā Moses āks̄ nīkia ūtla, māyāhyilā lāk̄ ausī glū abāsī, wa yik̄ī da yek̄iāla kla kīs ūmpī glū lāk̄īs abumpī wīgā hyī tlilā.

11 Lā glā tas nīk̄ dāk̄wā, gil mī klī

numūqī bagwānum nīk kīs ūmpī glū lākīs abumpī, lī da zawe lāksde un klūkl Corbanā, zaweḡ God yikā nīkiāks nīkia ī.

12 Lāh dāk̄wus la hītl-ḡāla umk kīs lā qīgīlas nūq kā īs ūmpī gla wīs abumpī;

13 Wātlwātl-tsis̄tā masuk wātldumas God yisūs hūs dāk̄wā kūs wātlduma, yikūs le kūs ī-kāya: gla wī da kīnum ūs hī qīx qīgīlasa.

14 ¶ La klilāla k̄ā kīnum bagwānum k̄ā gākīs lāk, kās nīkī lāh dāk̄wuk, hūklilāh dāk̄w las gākun, glū kās āyūsātla ūs:

15 Kīyos lākī da nāhwā humes bagwanum qīh-īdaas nūq yāksāma masuk; hī glī da nāhwā lāwela lāk bagwanum yākiā mas k̄ā bagwanum.

16 Kū puspayū nūq lākī ungwe bagwanum kās wuklilā-yau, wīga hyī wuklilā.

17 Gil mīs la-īkl lākā gūq bo sa kīnum bagwanum lī disciplesas wuklāk lāk qībātla asas wātldumas.

18 La mīs nīk lāh dāk̄wuk ūgwākāh dāk̄w mas kīs āyūsila ā? kīs dāk̄was dūqila kīks kīyosa ī qīh-īdaasī da humh-īd tsū wā sa bagwanum yāksumh īdā masuk;

19 Kā kizīnāyas lā lāk naukayas, he āsī tuḡes la-āts, kās le lāwe lākā ḡigāzī?

20 La nīkia, yikī da lāwela lāk bagwānum, hī um yākiā mas k̄ā bagwanum.

21 Kā ī da gāyūtl zaula lāk naukayas bagwanum, yikīk da yāksamī nīnḡikayā,

autlīdālazī, gilūklīgwālazī, klīklisbazālazī,
wunwakaula īnayī,

22 Awilḡazālazī, mīm̄tl-bazālazī, klīḡwizā-
lazī, klauzālazī, yaksamī dūqātla īnī, yākpā-
ḡstālazī, klumkā ī, nūtlā ī :

23 Ges tā um gāda nāhwā yāḡālazī ḡāyūtl
zaul lākā naukā ī, hīmīs yākiā mas ḡā bagwa-
num ī.

24 ¶ Hīmīs geh-īda āts, kās le lāk ukās
Tyre glū Sidon; lā la-īkl lākā ḡūq, kīs tā
hītl-ḡāla wāh kauglitl-ts numūqa bagwanum :
kīyos tā ḡīh-īda-āts ḡwilā-klātla.

25 Kā ī da numūqī zidāk, yikā ḡwungwāde
sa zāzādākumī yikā uknūḡwāde sa yāksamī
zihḡūlum, lā ī ḡālāk ḡāk lāk kās hum-hwā-
lītli lāk ḡūḡwayaus.

26 Greek tī da zidāk, Syrophenician ī
qainūk dumas, lamīs hawākulāk kā qīdāmasī
sī ḡā zihḡūlum lāk ḡwanūqas.

27 Lī Jesus nīk yik, hī umas glī da sāsūm
ī ḡil humḡīla sū wā, kā īḡs kīsa ī ek kās lī
zuk-īdāyū wī humāya sa sāsūm ī lākī da wa-
ūzī.

28 Aumīs nīkī da zidākī lāk, keḡl ḡīkumī ;
lamīs glī da wa-ūzī lāk awābolītli sa hum-
dumītli humāp umḡ hā-umūtā sa sāsūm ī.

29 La nīk ḡā zidāk, hāḡa; kā ūs le kūs
wātlduma, lamī da zihḡūlum lāwe lākīs ḡwa-
nūqa ūs.

30 Wa lamīs nenāq lākīs ḡūq, la dūqilā

kis kwanūq ek-um lā qilzaulītl kā tāgītī, la-um lāwe da zihḵūlum lāk.

31 ¶ Lamīs bos awīnāgwīsas Tyre, gāk lāhsau lāk Sidon kās gākī lāk zilātlas Galilee, gehsau lākā nākāwālīsas iwunḵīlīsas Decapolis.

32 Gāk dākwi sa numūqī gwulqum lāk, yikā kīsā kād hīlāla yākuntāla; lāh dākwi hawākulāk kā pāga-āklilūdī sī sīs āyasūwī lāk.

33 La uk-īduk lākā kīnumī bagwānumā kās hīgā-īs mī, la zimzūduk puspāyaus, lā ka ā qīs-zanunda kās pāh-īdīk ḵilumas;

34 La ikīkumh-īd lākā ikī kās ḵazīsī, la nīk yik, Ephphatha, kā nīkī, wīga ukstūduk.

35 Lī puspāyaus ukstū-hwīda, la ḵingiklīlī ḵilumas, la helālāh-īd yākuntāla.

36 Lamīs bulāh dākwiuk kā kīyos dākwiis nītlā sūs lāk numūqā bagwānuma: auh dākwi mīs klūmāh-īd la zāzāḵiālāh-īdis;

37 Lāh dākwi āula ḵunyāsas, nīkia, kīyos wīstī īs hītlākā mātsū-wī ukā; la-īk wuklilāh-īdā mas kwā kīs dīk wuklilā, gla wa kīs dīk yākuntāl la yākugātla matsū sūk.

CHAPTER VIII.

WE lā ka ā itīd gāk kīnumī da bagwānum, lāh dākwi kīyos humes, lī Jesus klīlāla kīs disciples kā gākīs lāk, la nīk lāh dākwiuk,

2 Wosun kla sa kīnumk bagwānumā, kā ūs la-īnāyīk yūduh pun hwās k̄āpīh-se gla wun, kīyos humāya :

3 Aklūk lihwīdih dāk̄w lāk̄ kun klū au-um lāk̄ yālāk̄-īda lāk̄uq kā le sūk̄ nenāq dāk̄w lāk̄is gī-gūqā, kū lā lāk̄ kīs lāk̄ humh-īdilāk̄, kā īks qīsāla ī geh-īda āsā sa wa-ūqīk̄.

4 Lī disciplesas nīk yuk, wīzīsā zau tā klintsāk hītl-āla lāk̄ā lāq lāk̄wā lūbīsīk̄ awīnā-gwīsā ?

5 La wuklāk, gintsum ūs qinīq dāk̄wā kūs? lāh dāk̄w nīk yuk, uglabū skumk.

6 La uk̄kiagātl kā qusum-gālīsī sa kīnum bagwānum lāk̄ā awīnāgwīs, la uk̄-īd k̄ā uglabū skum qinīq kās mūmul kīgātlī, la wa-ūqs unduk, kās zawes lāk̄is disciples, kā zawes sīts lāh dāk̄wuk, lāh dāk̄w uk̄umlīsas lāk̄ā kīnum bagwānum.

7 Lāh dāk̄w mīs uk̄nūgwā tsa hūlatl bīdāwī māmā-ūmas munīkwā, lāk̄ā ā uk̄kiagātl kā les uk̄um-līzum lāh dāk̄wuk, lā ī qātl ekilāk̄.

8 Lāh dāk̄w humh-īda, la pūtl-īda: lāh dāk̄w uk̄-īd k̄ā wākīsāwāyī unīks-auya uglabū wīk̄ klā tā lā la-ulk̄ī kūqatā.

9 Mū puna k̄untā lūk̄sumh-īdī wāk̄ā-ā sa sī da bagwanum : la yālāk̄-īdis kā lālāgīs.

10 Hīh-īdā mīs la lāk̄s lāk̄ā boat gla wīs disciples, kās gāk̄ī lāk̄ā awīnāgwīsas Dalmanutha.

11 Gāk̄ dāk̄wī da Pharisees, lāh dāk̄w

wāklīlāk dūk-wāklilā īksduk māmātl-tīḱiayā
lāk gāyūtl lākā īkī, kās gwānīk.

12 La aul ḱuzīsā kās nīkī, māzī dādūkḱwā
gītla sa līlqilāklāyāk māmātl-tīḱiayā, aulin
nīkiūkl, kīyosī klī māmātl-tīḱīkl zawekl ḱwā
līlqilāklāyīk.

13 La bos, kās lī itīd lāks lākā boat kās le
lākā upsūti.

14 Lāh dākḱw klaliwī gūlāda ; num skum
mīs qinīqī lākā boat.

15 La ās hiyāklūla lāh dākḱwuk, nīkia,
hūklīlāla, yāklāula kā ī da bābāwāyau sī da
Pharisees, glū bābāwāyaus Herod.

16 Lāh dākḱw ḱīḱayūd nīkia, hī munts
kīyozīnāyī ḱwākḱwuh-sumā.

17 Lī Jesus dūqila kīks ḱīḱayūda ī, nīk
lāh dākḱwuk, māzīs hī-gītla qīḱiālī, kā īs
kīyozīnāyūs gawilqā ? kīs dākḱwas dūqila, kīsā
sī ḱād āyūsila ā, pīsāh se mā ī glūs nīnau-
kāyīkā ?

18 Kayākuzāda mā īḱ, mā sīs kīsītla dū-
qila ? glūks puspayū nūq mā īḱ, mā sīs kīsītla
wuklila, kīs dākḱwas la mulqila ā ?

19 Yīḱ gin leh dih humgīla sa siḱiā
skumh-de qinīq lākī da siḱiā punā lūksumh-
īda, ginek klāh dī la-ulḱe kūqatī da wākīsā-
wāyūs uk-īd tsa wa ? lāh dākḱw nīk yuk, mātl-
ukklāgiyūh dī.

20 Hīmīsī da uglabū skumh de lākī da mū
puna lūksumh-īda, ginek klī ḱā ī kūqutaās sā

sa wākīsāwih de kīs lā yūs uk-īd tsa wa? lāh dāk_w nīk yuk, ug_labūwīk klāh dī.

21 La nīk yuk, kīs dek mas āyūs-āklila?

22 ¶ Gāk dāk_wī lāk Bethsaida; la gāk-yū da pupāsī bagwanum lāk, hawāk_ulāk kā pāgaā-klilī sīk.

23 La dābātl zānund kā pupāsī bagwanum kās le wātilak lotl_zau līsas lākā gūqila; wa gil mīs qātl qīqistauk, glū pāh-īd tsīs āyasū lāk, la wuklāk, la mas dūqilāh-īda ā?

24 La īkikumh-īda kās nīkī, dūqilin kla k_wā bībagwānum_k he qīx ī da glāh-glosī, kāsā.

25 La ītīd pāgaā-klilūd tsīs āyasū lāk kayā-kusas, la dīh-īdā masuk, la mīs ek-īda, la kīyos lā tlāmātl lākā nāhwā.

26 La yālāk-īduk kā lālāgīs nenāqā, nīk yuk, qālā lāzaulīs lāk lākā gūqila.

27 Lī Jesus kās-īd gla wīs dīsciples, lānā-kulā kā gūqgagwīs lāk Cæsarea Philippi: hīmīs lā wuglā tsī kīs dīsciples yīks la ī kenāqila gla wī, nīk lāh dāk_wuk, ungwī la-un lāk_wā bībagwanum_k?

28 Lāh dāk_w nītlāk, nīkia, sū ul John kā Baptist; lā glā tā nīkī da wa-ūq Elijah; lī da wa-ūq nīkia, gāyūtl las lākā prophets.

29 La ās nīk lāh dāk_wuk, wa ungwā tin lāh dāk_wūkl? lī Peter nīk yuk, sū mī da Christa.

30 La mīs tloqālāk kā kīyos dāk̄wīs nītlā sūs lāk̄ ungwe bagwanuma, yīs.

31 La nītlāk yikīks le klī Kwanūqas bagwanum tlālāwotlilāk̄l glū yākmūdum-kl tsa kwils-kwilyāqī gla wa gī-gikumāyī priest, gla wī da kī-kiātīnūk, lā-kl kīlāh-īd tsū-kl kās tlilā matsawī-kl, glūks qilā gilīsī klā kū lā-kl yūdūh pun hwāzīs-kl.

32 Kīs tā kwilāklātāk̄s lā ī nīks : lī Peter dāh-īduk kās klūlālīk.

33 Aumīs qīkumgālīs lāk̄īs disciples, la yākiḡātluḡ Peter, nīkia, hāga ulḡglāyin, Satan ; kāsīks kīsa ākūs gīga-īkulāk̄ kā husāk God, he ākūs naukāyī uk̄ās bagwanum.

34 La klilāla kī da kīnumī bagwanum gla wīs disciples kā gāk̄īs lāk, la nīk lāh dāk̄wuk, gil umā hyī ungwe bagwanum nīk kās gāk̄ī lāskumī gāk̄un, wīga hyī wāh-mūta um kīs bagwanum īnāyī kās uk̄-īdī kīs kayūyaula, kās lāskumāyī gāk̄un.

35 Kā ī da unḡwā kla nīk-kl kās kwāk̄wilī kīs bagwānum īnāyī, dāḡitl niqila klīk ; wa, yikī da unḡwā kla wāh-mūtā um kīs bagwanum īnāyī kā un glū kā ī da ek wātldum kwāk̄wila klīk.

36 Māsī qenum kla sa bagwanum, kū wīlūkl lāk̄ kwā nāhwāk̄ awīnāḡwīs, kū lā lāk̄ hyīsā mas kīs bagwanum īnāyī.

37 Wa mas lāk̄ kī ka ī zawe lāk̄ kā sa bagwanum kā īs bagwanum īnāyī.

38 Yikī da ungwā kla makzā. klin gla wun wātldumī lākūk da ī-autlītāk ya-iksum līlqilāklayā, hīmīs ūgwākākl mākwūlum-kl tsa Kwanūqā sa bagwanum, kū gāk-kl lāk egalaze sīs Umpa, gla wī da es-ekiā angels.

CHAPTER IX.

LA nīk lāh dāk̄wuk, aulin nīkiūkl, yikwā gāyūtlāk lāk̄wā glāh-glawīsīk, kīsā lasūk puk-āklilā kluk̄ wānumgīlā, kīs mī klāks dūk-wāklilā kluk̄ gīkāsā sa Ike Gīkumī gāk-kl lāk̄ tlāhwāyī.

2 Wa yīks la ī qātl k̄ukla pun hwās la-āsī Jesus uk̄-īduk̄ Peter kā les gla wī, hīmīsī James glū John, kās les lākā iḱiāla nuge hīgih dāk̄w mā : la-ās klāyū-wīs bagwanum ināyī kā dūqītl dāk̄ws.

3 Lī qītlqeles zilīkulā, aulāk̄iāl la mulā ; kīyos la mulā-kāwāyā.

4 Wa gāka-ā sī Elijah glū Moses nītl-īd lāh dāk̄wuk, ya-īḱuntāla glū Jesus.

5 La-āsī Peter yāk̄ugātl kās nīkīk̄ Jesus, Gīkumī, ekia ī kā unts kunts yū mī gāk̄ lūk̄, wīga hyinūh gūqīlāk̄ yūduh sumā gūqā, numā kās, hīmīs numā ka-ūk̄ Moses-īk̄, hīmīs numā ka-ūk̄ Elijah-k̄.

6 Kīs la ƙauklila ƙīs wātldumī ; ƙā īs lā kitlīh dāƙwā.

7 Gāƙa-ā sī da unwāyī teh-īduk : la-āsa nīƙiāle lāƙā unwāyī, ga mun tlāhwila Ƙwanūƙik', hūklilāh dāƙw-la kuk.

8 Lāh dāƙw muls-īd, la ƙīyos numūq la dūqitl dāƙws, hīgāmī Jesus glūh dāƙwī.

9 Wa yīƙs gāƙ dāƙwa ī bunūtlil lāƙā nuge, la tloƙwāl nīƙ ƙā ƙīyos dāƙwīs nītlā sūs yīsīs lāh dāƙw dī dūqitlā, ƙā ātlmī klis ƙū lā klī da Ƙwanūqā sa bagwanum qilāgilis-kl lāƙā tlilī.

10 Lāh dāƙw au-um āƙīla ƙā wātldum, wā-klāpuk qībātla āsā sī da ītīdī qilāgilīs lāƙā tlilī.

11 Lāh dāƙw wuklāk, nīƙia, māzī nīƙītla sī da scribes yīƙīƙs hī klā gil gāƙ klī Elijah ?

12 La nīƙ lāh dāƙwuk, aula um hī gil gāƙī Elijah, ƙās nāƙīs-tundī ƙā nāhwā ; wetlā tī da ƙīaduqī qāqīx-al lāƙī da Ƙwanūqā sa bagwanum, yīƙīƙs ƙīsā lasa ī ƙīs tlālāwotlilā-kl, ƙās wāhmūdumī-kl.

13 Lamīs glin nīƙiūklāƙs gāƙ mā ī Elijah, lāh dāƙw mī sī hī-um qīh-īd ƙī yīƙīs qayūh dāƙwī ƙās qīh-īdaāsuk, la umƙ ƙīātilā-klilā īnī mas qīh-īdaāsū-gwītluƙ.

14 ¶ Gilh dāƙw mīs gāƙ-āklil lāƙā disciples, lāh dāƙw dūƙ-wāklilā ƙā ƙīnum bagwanum lāƙ, hīmīsa ƙī-ƙīātīnūƙ ƙīƙayūd glūh dāƙwī.

15 Wa hīh-īdā mī sa nāhwā bagwanum

yiks lāh dākwa ī dūk-wāklilāk, la kūnyasas, zilh-wīd lāk kās ī-ākkiālīk.

16 La wuklāh dāk>wuk, mās dāk>wūs wotl-dumīk glūh dāk>wūk.

17 Lī da numūqī gāyūtl lākā kīnum bagwanumā nīk yuk, Ade, gāk din wāh sgin kwanūqīk lūkl, kāks umko weg uknūgwād sa yaksamī spirit ;

18 Kīlāh-ālīsā nāhwā kuk lākīs wāhyī lā-āsa, kās ekī āhwukstal, kīnķia-taulāk tawīk gās gīgīk, lāh zimā-nāqila ; līn wāh ukkiāla kūs disciplesā kūs kā lāwūdih dāk>wī sū kwā kuk ; wiyūkl dāk>w tūkwā kuk.

19 La nīk lāh dāk>wuk, ā yūkl kīyos ūqī-zālazī līqilāklī, wīzin wāwāsdu m kīa kupe-tlā-kl glūs ; wīzin wāwāsdu m kīa hītlāzaul lūkl, kīlaga tsū gākun.

20 Wa gāk dāk>wīs lāk, wa gil mīs dūk-wāklilāk, hīh-īdā mīsī da spirit yāwīh-īd lāk, la yāk-wātīsa, līhyilīsīl āhwukstālā gilīsā.

21 La wuklāk ūmpas, lamā-ūk ketla hī gāk qīx ī? la mīs nīkia qātlīla mūtlū hwāks gāla ūtlīk ginānumā.

22 Lamī sūk kwīnal lāhklānū sūk lākā laqītl, glūks lastānau-āk sūk lākā wāpī, kās tlātlālūsū-wīq : wa kā glā sū qayūglas nūq lākuq, wīga wāk wos-īdunūh, kās wāk-īda ūs gākunūh.

23 La-āsī Jesus nīk yuk, kāsū ūqīs lākū, kā īks kīyosa ī wāh sū sī da ūqīsī.

24 Hih-īdā mīsī ūmpā sī da ginānum hāsīl nīkia, ūqis mun, wākātłāla k_un wiyūqizālazī.

25 Wa gil mīsī Jesus dūk-wāklilā k_a kīnum bagwānum gāk zilhwil k_apīkū nāqila, la-ās yākiḡātl k_a yāksamī spirit, nīkia, la mun nīkiūkl kīlaga lāwe laq, qālā itīdilāk lālākā lāk laq.

26 Lī da spirit qākli-gātla yāwih-īd lāk, gāka-ās lāwe : lī da ginānum hī qīx la tlilī ; nīk sū mī sī sa kīnumāk_s lamā ī tlilā.

27 Au mīsī Jesus dābātl-zānunduk, kās nīkūstau-līsīk ; la mīs glāk_wilīsa.

28 Wa gil mīs gāk la-īkl lākā gūqī, lī disciplesas awāsīd wuklāk nīkia, māzaunūh kīsītla lāwe masuk.

29 La nīk lāh dāk_wwuk, yik qīxdumas kīyos qīh-īda āts lāwe, hīga um kā ī da hawāk-ulā glū kīkulā.

30 Wa lāh dāk_w kās-īda gemākā lāk Galilee ; kīs tā nīk kā kauklilīs ungwe bagwānumk.

31 Yiks la ī nītlā kīs disciples, nīk lāh dāk_wwuk, yikī da Kwanūqas bagwānum la um zawe lāk āyasaus bagwānum, lāh dāk_w klī kīlāh-īd kluk kā tlilīs ; wa gil umkl wīs lākl tlil-kl, lā klī qilāh-īd-kl itīd-kl, kū lākl yūdūh pun hwāzīs klū.

32 Kīs dāk_w tā āyūsīlāk wātldumas, lāh dāk_w um ka ā wīs halāla wuklāk.

33 Wa gāk dāk_w lāk Capernaum : wa gil

mīs gāk-īkl lākā gūqī la wuklā kīs disciples, mās dāk̄wīs wotldumā lākā tihyilā?

34 Auh dāk̄w mīs kw̄wiklātla: kāh dāk̄wīs kātāpa ināyī lākīs gāk-inīh dāk̄w-dī kenāqil lākā tihyilā ungwī da awilākīh dāk̄was.

35 La kw̄wāgā-litla kās klilālī kā mālū-gwigiyū; la nīk yuk, kū nīk lākī ungwē bagwanum kās gālākumāyī, mākstūkglī klī sa nāhwā, glū hīlūbāt-l-zānī klisa nāhwā.

36 La uk-īd kā ginānum bīdawī kās kw̄wā-kulītīs lāk̄ nuḡukī-litl dāk̄was, la kutl-īduk, kās nīkī lāh dāk̄wuk.

37 Yik̄ ungwā kla dādālā klāk̄ gā kla qīx-kl ginginānum-inīkw̄ klik lākun glīkumī, hī-um dādāla gākun; wa yikī da ungwē dādāla gākun, kīs nūgwa dādāla sūs, hī um glī yālākum nūqa un.

38 Lī John nīk yuk, Gīkumī, dūqilā nūhwā kā numūqī lāwūdāla kā devils lākīs glīkum ūs, lā tānūh bulāk kā kīzīnāyas lāskumī gākunts.

39 Aumīsī Jesus nīkia, qālā bulāk; kā īks kīyosa ī bagwānum iākulā kā tloqīmas qainī lākun glīkumī, qīh-īdaās nūq nuhwestā yāk-pākstā gākun.

40 Kā īks hī ma ī qīwe gākuntsī da kīsa hāyūta gākunts.

41 Yikī da ungwā kla zaw klū-klas numīk-klā kla kw̄wāstā-kl wāp-kl kās nāk-īd tsū wūs kā īs huzīnīh dāk̄wūsāk̄ Christ, aulā tū

nīkiūklā kīks lau-kl mī klā kīs qenum kla lāk.

42 Wa yik ungwā kla qih-īdā mas kluk numūqā lāk gada ginginanumk ūqis gākun, hī tā ekiākāwī kā ī, kū lā lāk kulīkūdāyiwī wālasa tīsum lāk kūkūnes, kās le zukstānū lākā klāsāq.

43 Glū kāsū qih-īdā matsū lāk sīs āyasū wūs, tūsū dāk : he ākūs egāsī lāzau lāk qilā aāpsūtl zānāma, lā glāk mātlīs āyasū wūs lā lāk Gehenna, lāh-klāla lākā kīsa kīlkīlk-īm hyīhyīkula.

44 Glū kāsū qih-īdā matsū lāk sīs gūgwayū wūs, tūsū dāk ; he ākūs egāsī aūzagīla lazau lāk qilā, lā glāk uknūgwādes mātlī gūgwayau lā zukklānū lāk Gehenna.

45 Glū kū qih-īdā mas lākīs kayākus ūs lūkl, qilpūdāk : he ākūs egāsī lazau lāk gīkāsa sī da Ike Gīkumī numskum staula ma, lā glāk uknūgwādes mātl-tsumī kayākusā, lā zuk-klānū lāk Gehenna :

46 Yikā kīs kla tlilā inūkwās klis ābānīh dākwas, glū kīsa kīlk-īnūks hyīhyīkula.

47 Kā ī da nāhwā bagwanumks dums-hya-āqī klis hyīhyīkula, gla wa nāhwa yāqum dums-hya-āq klis dums-hye.

48 Ek īda dums-hyī : wa kā glū kīyo-hwīdilākī dumpā ināyas, wīzīsā tā klas kā dumpih īdāyūs ? dums-hyi-āq lā, glū kās numh dākwila ūs.

CHAPTER X.

Lā geh-īd lāk kās gākī lāk ukās Judæa glū qīsūtas Jordan : gāka-ās itīdī da kīnum bagwānum lāk ; wa lākīs īsī qātl qīgīlasa, la itīd gliks-āla lāh dāk̄wuk.

2 Gāka-ā sa Pharisees lāk, gwānāk wuklāk, ek ma ī kā qīsdāmasī sī da numūqī bagwanum kīs kunumā ?

3 La nānākmī kās nīkī lāh dāk̄wuk, mās wīs gla wātldum ūtlas Moses lāh dāk̄wūkl ?

4 Lāh dāk̄w nīkia, nīk wūtlī Moses kā kīatīd gītīlī sī kā kīāduq, kās qīsdāmasī sī kīs kunumī.

5 Aumīsī Jesus nīk lāh dāk̄wuk, keglī kā īs pīsāh dāk̄wūs naukāya lāgītīl wūtlī tsī kīatīd yisa wātldum kās :

6 Geh-īd glā-kl lākīks gāla ūtlūk da nāhwāk ukāya, lūtlī da Iķe Gīkumī baqīl glū zidākīla.

7 Hīmīs lāgītīl klisa bagwānum bo sīs ūmpī gla wīs abumpī, kās le lākīs kunumī.

8 Lā klīks mālūqa ī numūq um-kl lā-kl, kās kīsī-kl lā-kl itīd-kl mālūq-kl, au-um glātīl lā-kl numūq um-kl.

9 Lāgītīl klisa le ākūtsū sa Ike Gīkumī, kīs klila gwītīl-zun tsūs numūqa bagwanum.

10 Gīl mīs la-īklī lī da dīscīples wuklā kākāk lāk gada wātldumk.

11 Wa la nīk lāh dāk̄wuk, yīkī da qīsdā mas kla kīs kunumī, kās kugādih-īdī sa ūgwila mī, hī um yāksamī qīh-īda-asas.

12 Glū kū hīlā kī da zidāk qīsdā mas kīs tlāwunumī, kās tlāwādih-īdī sa ūgwila mī, lamīs yaksamī qīh-īda-asas.

13 ¶ Gāk̄ dāk̄wī sa gīnginānum unīk̄wī lāk, kā pāgaā-klilū dīsī sīs āsasūwī lāk : lī dā disciples yākiālāh dāk̄w kī da gāk̄ās.

14 Gil mī sī Jesus dūk̄-wāklilāk, la kīs ek-ākik, la nīk lāh dāk̄wuk, gāk̄ lehia ginginanum̄k̄ gāk̄un, qālas bulāq, kā īks yū ma ī qīx zāts gīkāsa sa Ike Gīkumī.

15 Aulin nīkiūkl, yīk̄ ungwā kla kīs dādāla kluk̄ gīkāsa sa Ike Gīkumī hī qīxī ginanum bīdāwī, kīsā las tī la-īkl lāk.

16 La k̄utl-īd k̄ā ginginanum kās ekīlik, kluk̄wā sīs āyasū lāh dāk̄wuk.

17 Wa yīks la-ī kās-īd lāk̄ā tihyilā, gāk̄a-ā sa numūqī zilūnāqīl lāk, la klāk-wālīs lāk, kās wuklīk, Ek Gīkumī, māsin qīgīlas kla kun lo-klīk hīmunīs qilā ?

18 Lī Jesus nīk yuk, mazīs glīk-īd gītlas ekī gāk̄un ? kīyosa ās ekia hīga-ma ā sa Ike Gīkumī.

19 Kauklila ma-ā kūsā k̄ā wātlduma sa Ike Gīkumī, qālā k̄īlakiāk, qālā autlītā k̄ā tlāwādī, qālā gilūklāk, qālā klīlkwāla sīs bahwit tūs, qālā nānūtl-tsīlāk, māyāhyilāla kīs ūmpūs gla wīs abumpūs.

20 La nīk yuk, Gīkumī yūwī-stā mun ākīlāqūk gāyābāla umk gin ginānuma ūtlīk.

21 Lī Jesus dūdūks-unduk, la tlāhwila nūqs, la nīk yuk, numīs wayūglānuma ūs : hāga lākūd kīs māmīkiasa ūs, kās yāqā ūsā kā wī-awūsīlākā, lamīsis lā-kl kīkīyād-kl lākā ike awīnāgwīs, glū kās gāka ūs legī gākun.

22 Aumīs yekilk-īdis wātldumas, la zihyilīs naukāyāks la ī kās-īdā ; kā īs klūma īnāyī kīkīyādā.

23 Lī Jesus mulmulsīlelāh-īda, la nīk kīs disciples, aula wīstā tlāhwātla kā ī da uknūgwāde sa kīnumī dāla kās la-īkl lāk gīkāsa sa Ike Gīkumī !

24 Lī da disciples kunyāsas wātldumas : aumīsī. Jesus itīd nīk yuk, sāsūm, aula ās tlāhwātla kāh dākūwī da hīlīkule sīs kīkīyāda īnāyī kās lā-īkl lāk gīkāsa sa Ike Gīkumī !

25 Hūtlumātla kāwāya ī kā ī da gūdan kās le lāhsau lāk qokglāya sī da kunāyū, lā glā kī da kīkīyādī bagwānum kās la-īklī lāk gīkāsa sa Ike Gīkumī.

26 Wa lā wīs gla aula-qiālāh dākūw la kunyāsa, nīk yuk, wa ungwā zau tā klī da hītlilā klā ?

27 Lī Jesus dūkūwīd lāh dākūwuk nīkia, tlāhwātla umhs glā tā kā bagwanum, kīs glā tā lākā Ike Gīkumī, kā iks kīyosa ī wāhsūwī da Ike Gīkumī.

28 La āsī Peter nīk yuk, dok, gānūh la mīh tlowāklā kā nāhwā, gāk lega yūkl.

29 Nīk tī Jesus, aulin nīkiūkl, kīyosa ī bagwanum kā le bo sīs gūq, gla wīs nātlnumwiyūt, gla wīs wī-wākḡwā, gla wīs abump, gla wīs ūmp, gla wīs sāsūm, gla wīs awīnāgwīs, kā un, glū kā ī da ek wātldum,

30 Lā glā klī lo-kluk lākīnda punā kla lākūk da bunīk awīnāgwīs, gūq, glū nātlnumwiyūt, glū wī-wākḡwā, glū ībump, glū sāsūm, glū awīnāgwīs, glū māmīklātla sa-wa; hīmīs lākī da ītālīs kla ī hīmunīs qilā.

31 Lā glā tī kīnumī da gālā-gīwāya, lā-kl ātlilksdī-kl; hīmīsī da ātlilksdiyā lā-kl gālā-gīwī-kl.

32 ¶ Wa lāh dākḡw mīs ke-nāqil qayūtlil lāk Jerusalem, gāla-gīwālīs tī Jesus yih dākḡws: lāh dākḡw tā kunyāsa, lāh dākḡw ka ī da legāyī kitlilā: la ītīd uk-īd kā mālūgwigiyū, kās nītlī sa nāhwā qīh-īdaās kluk.

33 Nīkia, dok, lamunts lā-kl lāk Jerusalem, lamīs lā klī da Kwanūqa sa bagwanum zawekl lākā gī-gikumāyī la-ulbled gla wī da scribes, lāh dākḡw klī nīk-kl kā tllīs, lāh dākḡw klī zaw klis lākā Gentiles;

34 Lāh dākḡw klī a-umtlātlā klis, qī-qisumā kluk, glū hwisā kluk, lāh dākḡw klī tllilā mas kluk; wa kū lā-kl yūduh punhwā zīs-kl lā-klī qilā-gilīs-kl.

35 Gāka-ā sī James glū John yik sāsūmas

Zebedee nuhwāh-īd lāk kās nīkīk, Gīkumī, nīkinūh kās hī ūs qelā kā unūhwunūh uk̄kiāla sū kla lūkl.

36 La nīk lāh dāk̄wuk, māsīs qayūh dāk̄wa ūs kun qīgīlas kās ?

37 Lāh dāk̄w nīk yuk, hīd kās zaw ūs gāk̄unūh kunūh kwātli, numūqī sī lāk̄ūs hītl-kiūta kāwāyūs, himīsī numūqā lāk̄īs kumk̄ūtā kāwāyūs, lāk̄īs hyāhyīlanūsa ūs qīxdum-kl.

38 Aumīsī Jesus nīk lāh dāk̄wuk, kīs dāk̄wa ākūs kauklila kīs uk̄kiāla sū wūs : hītl-āzaula mas nāk̄-īd kī da kwāstā kun nākā sa wa, glū baptize īd tsū sa baptize īdāyū gāk̄un ?

39 Lāh dāk̄w nīk yuk, hītl-āzaula munūh : lī Jesus nīk yuk, yikī da kwāste un nākā sa wa lāh dāk̄w ums nāk̄-īd kluk, glū wī da baptize zīnī baptize-īdāyū gāk̄un lamī baptize īdāyū-kl.lūkl :

40 Wa yiglāk̄ kwātla lāk̄ gin hītl-kiūtā kāwīk glū gwīn kumk̄ūtā-kāwīk kīs glā nūs kun zawya, hus dāk̄w um glī kī da le qātlātla-gīlī gītlu.

41 Wa gil mīsī da nukoq la wuklilā kīk, lāh dāk̄w wānīkās James glū John.

42 Lī Jesus klīlālāk̄ kā gāk̄ dāk̄wīs lāk̄, la nīk yuk, kauklilāh dāk̄w um sīks gīgāk̄āla īda ik̄āyī kās gīkumāyī lāk̄ā Gentiles ; glū ī-awīlāh dāk̄wā sīks klīlumkāh dāk̄wa ī lāh dāk̄wuk.

43 Kīs glā tā klis hī gāk qīx dāk_w klī : yiglā kī da nīk kla kās awīlī-kl lāh dāk_wūkl, hīlūbātl-zanī klī yūs.

44 Wa yikī da ungwā kla nīk-kl kās gālā-kumāyī-kl lāh dāk_wūkl kākīū klī sa nāhwā.

45 Kā aula ināyā sī da Kwanūqas bagwanum kīs hī gā-gakītl kās aāk_silā sa wī, hī āglātl kās aāk_silī, glū kās zawē sīs bagwanum ināyī kilhwās kā ī da kīnumī.

46 ¶ Gāk dāk_w lāk Jericho : wa yiks lā ī lotlzaulīs lāk Jericho gla wīs disciples hīmī sa kīnum bagwānum, yik kwanūqas Timæus, Bartimæus kā pupāsī dādāqīāla ā kwāstaulīs kā tihyilā.

47 Gil mīs kautl-āklilā kīks he-ī Jesusas Nazareth, la-ās lākwigātl nīkia, Jesus, yūkl Kwanūqs David, wāk-īda gākun.

48 La yāqīāla sū sa kīnumī, kās kwīklātli : aumīs hutīd hāsil lāk_wāla, Yūkl Kwanūqs David, wāk-īda gākun.

49 Lī Jesus wulga-uls, la nīkia, klilālāh dāk_w lāq : lāh dāk_w klīlgātl kā pupāsī bagwanum, nīk yuk, ekīkulāla, glāk_wīdaga, la ums klilāla sūs.

50 La ukūd kīs nuhwunāyī, kās duhwilsī, kās gākī lāk Jesus.

51 Lī Jesus nīk yuk, māsīs qayau ūs kun qīh-īdaās kās? lī da pupāsī bagwānum nīk yuk, Gīkumī, kās wākā ūs dih-īdā mas gākun.

52 Lī Jesus nīk yuk, hāga ek umk, la ums

hītl-tsīstā matsū sīs ūqizīnāyūs : wa lamīs hīh-īda um duqilāh-īda, kās lāskumā yīk lākā tihyilā.

CHAPTER XI.

WA gilh dāk_w mīs gāk nuhwāh-īd lāk Jeru-
salem, gāk lāk Bethphage glū Bethany, lākī
da nuge glīkādīs Olives, la yālāk-īd tsī da
mālūqī lākīs disciples,

2 Nīk lāh dāk_wuk, hāgih dāk_w la lākī da
gūqila nuk-kiūdī sus, gil um-kl wīsus lāzau-
līs-kl lāk, lāh dāk_w klis hīh-īda um-kl dūk-
wāklilā-kl kā ginānumā gūdān mūk_wisā,
yīkā kīs ma kwegind tsūs numūqa bagwā-
numa, qītlulsālāk, kās gāka-ūsas.

3 Gil um lāk wīsīs nīk sū lāk, māsīs hīgītla
qīgīlī, lāh dāk_w klis nīk-kl, uk-īksda sū gwā
sa Gīkumāya ; hīh-īda um-kl wīsī nīk-kl kā
gākīs.

4 Wa lāh dāk_w mīs, la dūk-wāklilā kā
ginānumī gūdān mākwīs lākā klāsanauyī ;
lāh dāk_w qītlulsāk.

5 La āsa gāyūtli lākā glāhglosī lāk, nīk
lāh dāk_wuk, mązūs qītlā gītla kwā gūdanīk ?

6 Lāh dāk_w nīks qayūh des Jesus kā
wātldum-ūgwītł dāk_ws : wa lāh dāk_w mīs
hītl-kāla umk lā.

7 Gāk dāk_wī sa ginānumī gūdān lāk Jesus,

lāh dāk̄w klubīgin-dāla sīs qītlqela lāk, lī Jesus kweginduk.

8 La um ka-ā wīsī da kīnumī klupulsilā sīs qītlqela lākā tihyilā; lī da wa-ūqā sī da māmemī, yīk̄ tūzānumh dāk̄was lākā awīnāgwīs.

9 Wa yih dāk̄w kī da gāla-gīwāyī, hīmīsī da ulk̄glīh dāk̄wī hāsīlas, Hosanna, ek wīs tī da gāk̄ī lāk̄ glīkuma sa Ike Gīkumī :

10 Ek wīs tī da gīkāsa gāk̄-kl, yīk̄ gīkāsa sints ūmp wūtla ī David : Hosanna lāk̄ī da īkiā-kāwī.

11 Lī Jesus lāzaulīs lāk̄ Jerusalem, lā la-īkl lākā temple : wa gil mīs qātl dūqā kī da nāhwā, la um zāqā, lā lawīls kās le lāk̄ Bethany gla wī da mālūgwigiyū.

12 Wa kī da lā tlinsā, yīks̄ gāk̄ dāk̄wa ī lotlraulīs lāk̄ Bethany, la pūskuh-īda :

13 La dūqilā kā fig mis lākā qīsāla māmemk̄-klaula, gāk̄ lāk̄ kās dūqīk̄ nūnawīmas lākā lāk̄ : wa gil mīs gāk̄-āklil lāk̄, au mīs hīga mī da māmemī khā sūs lāk̄, kā kīzīnī mas klūp dum sa figs.

14 La yāk̄ugātl kās nīkīk, kīyos laga bagwanum humā-īnūk̄ kluk̄ nūnawīmasa lūkl gāyābālā-kl lāq, lamīsī disciplesas wuklilā umk.

15 Wa gāk̄ dāk̄w lāk̄ Jerusalem : lā la-īkl lākā temple, la zukum wilsilāh īda kā lāk̄ulāh dāk̄wī gla wa kilhwā lāk̄ awīklile sī da temple, klīhyim gālītlilāk̄ kīkilhw̄ dumītl dāk̄w de

sa klāyau sa dālā, glū kwātla ās dāk_w de sa lāk_ule k_a pīpāklūmas ;

16 La kīs kād hītlkālāk numūqa bagwānum dāh-saulīlilā sū nūq lāk_a temple.

17 La glīks-uh-īd, nīk lāh dāk_wwuk, kīsa ī kīaduqa ā, Kun gūqī glīkād klīs hawākulazī k_a ī da nāhwā līlqilāklāya, lā glā tas lā gilūglāzī masuq.

18 Wuklilā mīsī da gīgakumāyī la-ulbled gla wī da kī-kiātīnūk yīks la ī nīkia, la āle kās hītlā-ka-āsuk k_a tīlīs : k_a īs kitlilā īnīh dāk_was, k_a ī da kīnum bagwānumks nāhwā ma ī kunyاسas wātldumas.

19 Hīmunātla mīs lā kūk zāzaqāk lotlraulīs lāk_a gūqila.

20 Wa yīks lāh dāk_wa ī hiyākulā k_a kaāla, lāh dāk_w dūqilā kī da fig mis au-um lā hwils-īda geh-īda um lāk_a klūpukī.

21 Lī Peter hamulkwilā nīk yuk, Gīkumī, dok_wā fig misā kūs yākīgātl tsū wūtl au mūk lā hwiltsīstā.

22 Lī Jesus yākūgātl nīk lāh dāk_wwuk, ūqis-lā k_a Ike Gīkumī.

23 Kāk gin aulī gin nīkiūkl, yīk_a ungwā kla nīk kluk gada nugek, wīga klīqilīsuk kās lā ūs zukstā lāk_a klāsāqī, glū kīs wīwayūqizī-kulā lāk lākīs naukāyī, au um glātl ūqis kīs wātldumāks hīmī klī qelā klī ; lā klī lo kluk.

24 Hīmī sin lāgītl nīkiūkl k_a nāhwā yūs hawākulā gītl glū uk-kiāla sū wa, ūqisuks la

mā ākūs lo kluk, lāh dāk_w mī sis aulā-kl lo kluk.

25 Wa gilh dak_w mī sis glāk_wātla hawā-kulā, klalīwī-lā kāsū qīh-īdaās tsū nūgwa-āgiūt_l lāk_s numūqa bagwānum; kā ūgwākī sīs Umpa ūs yikī da he lī da ike klalīwī kīs hūsūs yāksum qīgīlasa.

26 Wa kā glā sū kīs lāk_w dīgiklilū-dilāk_w, kīs um lāk_w ka ā wī sīs Umpa ūs dīgiklilūd kīs hūs ūs yekīnāyā.

27 ¶ Gāk_w dak_w itīd lāk_w Jerusalem: wa yiks lā ī gīgilitlil lāk_wā temple, gāk_wā ā sī da gīgikumāyī la-ulbled, gla wī da kī-kiātīnūk, gla wī da kwils-kwilyāqī,

28 Lāh dāk_w nīk yuk, wīzisa zau sī kūs qīgīlasā kūs? ungwāzī iākī nūqā sīs lāgītla ūs hī qīgīlūs qīgīlasā kūs?

29 Lī Jesus nīk yuk, wuklā klī sin klūkl lāk_wā numh-īdatla, la mī sis nītlā-kl gāk_wun, wa lā-kl wīs glin nīk klūklas uke nūqā sin lāgītla hī qīgīlin qīgīlasīk.

30 Yik_w baptize zīnā yūt_las John, wīzīs wūt_lī, gāyūt_l mūt_lā ī lāk_wā ike, glū bagwanum zīs mūt_l? nītlā-laga gāk_wun.

31 Lāh dāk_w kīkayūd kwilīxma, nīkia, gil um lāk_wunts nīk lāk_w, gāyūt_l mūt_lī lāk_wā ike, lā klūk_w nīk-kl, māzau tīs kīs dāk_wīt_l wūt_lā ūqīs kī?

32 Gil mī lāk_w ga glints nīk lāk_w, gāyūt_l um lāk_w bagwanum, kitlilāh dāk_w tī sa nāhwā

bagwanum; kā īks nāhwā ma ī nīk kīks aula-
kīāla ūtla prophetī John.

33 Lāh dāk_w yākugātl kās nīkīk Jesus,
kīsunūh k_wauklilā: lī Jesus nīk lāh dāk_wwuk,
kīs um ka un ūgwākā nītlū klas uke nūqā sin
hīgītli qīgīlā gin qīgīlasik.

CHAPTER XII.

LA yākugātl kās nīkī sa nīk-dumā lāh dāk-
wuk: kā numūq bagwanum awīnāgwīsīlā kī
da numzakīs awīnāgwīs kās zāmās kā grape-
mis, la kātłbatsīs-tuduk, la lāpīd kā wine-
gīlāsā, la gūqīlāh-īd kā īkiskum gūqā, la
glīkiū mats lākā iākulek, kās le lākā ūgwīlā
um awīnāgwīsā.

2 Wa yīks lā ī klūp dum sa grapes lā
yālāk-īd tsīs hīlūbātł-zānāyī lākā iākule kīs
awīnāgwīs, kās zaw sū wī sī da iākulek
awīnāgwīsas yīs gāyūtlā lākā kwākul nūna-
wīmas lākā awīnāgwīs.

3 Lāh dāk_w uk-īduk, kās kīlāk-īdik, kās
keh-īdik lūp-naqila.

4 La itīd yālāk-īd tsīs numūqī hīlūbātł-
zānāya, hīmīs au-um kād lulkutla mātsūh
dāk_ws lāk hyūmsas, mumh-zīgīlākīs qīh-īdaās
dāk_wwāk.

5 Lā ka ā itīd yālāk-īd tsa numūqī; auh
dāk_w um ka ā wīs kīlāk-īduk, tlilā masuk;

hīmisa kīnumī ātl-ūgwilā, hwisā kīlākiā kā wa-ūq, lāh dāk_w tlilā mas kā wa-ūq.

6 Numūq mīsī kīs mī yālāk-īdāyūs, kīs tlāhwila kwanūqā : hīmīs la ātlilksdī yālāk-īdāyūs lāh dāk_wwuk, nīkia, māyāhyilāh dāk_w klī kun kwanūqī.

7 Aumīsī da iāk

ilgisā kā awīnāgwīs nīk dāk_wwā, ga um hī-lā kluq ; kilaga, kunts kīlāk-īdikuk kā tlile sik, lā klints nūs kluk_ūk da awīnāgwīsīk.

8 Lāh dāk_w dāh-īduk kās kīlāk-īdik tlilā masuk, lāh dāk_w zuk_wwutlzaulīsāk lākā awīnāgwīsī.

9 Wa māsī qīh-īdaās kla sī da gīkumāya sa awīnāgwīsī ? is ma ī gla gāk-kl kās wīwilā masī-kl kī da iāk

10 Kīs dāk_wwas kīākīāduq-sīla īnūk gāda kīāduq ga ; kā tīsum yīk yākmūdumā sa gūqilā, hī um gūqdumā gīlāyī muqume sa ūnūzūksdāyī :

11 Ga um iākī sa Ike Gīkumī, ga mī sints kunyāzum dūqitlik ?

12 Lāh dāk_w wāh nīk kās wegī uk-īduk, au mīs kitlilā sī da kīnum bagwanumā ; kā is dūqilāh dāk_w ma āks hīh dāk_w ma ī nīnā-kītī yīsīs la wātldum lāh dāk_wwuk ; lāh dāk_w au um bos, la kās-īda.

13 ¶ Lāh dāk_w yālāk-īd tsa wa-ūqī gāyūtl

lākā Pharisees gla wī da gāyūtlī lākā Herodians, kā hāyātla ka ī sīk lākīs nāhwā wātldumā.

14 Wa gilh dāk_w mīs gākā, lāh dāk_w nīk yuk, Ade, kauklilā munūhwāks aula kiāla ā kūs kīs klīkwisā, glūks kiyosa ā kūs awilāgīlāq lāk numūq lākā bagwanum lāk : kā īs kīzīnāyūs au-um, māyāhyātla sū nūq lāk nāhwā bagwanuma, aukinātl um glātl kākūklāmats tihyile sa Ike Gīkumī aulakiāla : ek ma ī kunūh hutlākī sunūh hutlākumāk Cæsar, glū hī um egāsī kīs hutlākās lāk ? wīnī da ekia lāk, zaw mas lāk, glū kīs zaws lāk ?

15 Kauklilā mīs glīk klīqīh dāk_wwas, nīk lāh dāk_wwuk, mā zīs gwānāh dāk_wwītla gākun, kīlats dāle gākun, kun dūk-wīd tsa wā.

16 Gāk dāk_wis : la nīk lāh dāk_wwuk, ungwāsīk kūqumī gada kiāt-tsumī gākuk ? lāh dāk_w nīk yuk, hus mūk_wāk Cæsar.

17 Lī Jesus nīk lāh dāk_wwuk, zaw umāts lāk Cæsar yikī da husāk Cæsar, glū kās zaw ūsā kī da Ike Gīkumī yisī da husā kā Ike Gīkumī : lāh dāk_w kunyāsas.

18 ¶ Gāk dāk_wī da Sadducees lāk, yikā nīkiāks kiyosa ī qilāh-īda ; lāh dāk_w wuklāk, nīkia,

19 Ade, kiātī dūtli Moses wūtla kā unūh, gil umā hyī tlilī nūle sa numūq bagwānum la kīyos kwanūq lākīs kunumh dī, kā les

kunumh id sīs zāyāh dī kās sāsūm nūq wīdī lāk, kā is nūlāh dī.

20 Uglabūq wūtl tī da numī mūtla; wa yikī da nūlas tukumayī kugādih īda, la tlil kīyos sāsūma :

21 Lī da zāyā kugādih-īdis, la tlilā, kīyos sāsūmh īda, hī um ka ā wīs qīh-īdī da mā-kilek.

22 Nāhwā mī sīks uglabūqa ī kīyos kwun-gwādih idunūq lāk, la ā ka ās tlilī da zidāk.

23 Wa ungwā klī lāh dāk_w kīks uglabūqa ī kugād klis lākī da qilum-gilīs dum klā? kā nāhwā īnī mūtla sīks uglabūqā yūtla kugādih idūt_l tsa numūq um zidākā.

24 Lī Jesus nīk lāh dāk_wwuk, kīsa sīt_l hī-um klīqās dāk_wūsī kā, kīzīnīh dāk_wūs kau-klilā kā kīāduq, kīs kād kauklilāk tlāhwāya sa Ike Gīkumī.

25 Kā kīzīnī kla sī lā-kl kī-kugād-kl kū lā-kl qilumgilīs klī da qilumgilīs kla lākā tlilī; kīs-kl kād lā-kl hāyāsi-kiaulā-kl au-um glākl lā-kl hī gāk qīx klī da angelsā lākā ike awīnāgwīs.

26 Wa yīglā kī da lā tlilā, yīks lāh dāk_wwa ā qilāh-īdā matsū wa, kīs dāk_wwas kīākīāduq sīlāk lāk kīāduqas Moses wūtla ā, kā qāqīx-āla lākī da kusbīh, qīh-īdaās wūtla sa Ike Gīkumīks la ūtla yākugāt_l wut_l kī, nīkia, Nūgwa-um Gīs Abraham, glū Gīs Isaac, glū Gīs Jacob wutla.

27 Kīsa ās Gī sī da lā tlilā, he āglas Gī nūq sīyī da qilā: wālasītl dāk̄wūs kliqa.

28 Numūq tī da gāyūtlī lāk̄ā kī-ḳiātīnūk gāk̄ā, hī mīs wuklilā kīks ḳīḳayūdih dāk̄wā ī, la kauklilā kīks ekiauk̄stā ī lāh dāk̄wuk, la wuklāk, māsī da awīla-kayā lāk̄ wātlduma sints Ike Gīkumī.

29 La nīkī Jesus, hī-um awīla-kayī da, hūklilāla yūkl Israel; k̄unts Gīya Ike Gīkumī yikīks num ma ā.

30 Glū tlāhwilā nūq klisī tsīs Gīya ūsī da Ike Gīkumī wīlā sīs naukā-yūs, glū wīlā sīs bahwunā-yūs, glū wīlā sīs tlāhwā-yūs, ga-um mākimī awīlākīs wātldumā sī.

31 Gamīs num sī gada, tlāhwila nūq klisī tsīs bahwitūs, hī qīx īs tlāhwilā nūqīnī nūqūšā sīs hūsūs bagwanum īnāyā: kīyos ūgwil awīlākāwī sik lāk̄ wātlduma sī da Ike Gīkumī.

32 Lī da ḳiātīnūk nīk yuk, aulamī Ade, nukā umsīks la īk̄ nīk kī numā; kīyosa ās ūgwila lākī.

33 Glūks hīma ī awīlā-kāwāyī tlāhwila nūqā sī wīlā sa naukāyī, glū wīlā sa bahwunāyī, glū wīlā sa tlāhwāyī, glū kunts tlāhwilā nūqī sints bahwitī hī qīx sints tlāhwila nūqīnī nūquntsā sints nūsī bagwanum īnāyā lāk̄ nāhwā sīsunāla laqīlāsū zawē k̄unts Ike Gīkumī.

34 Gil mīsī Jesus dūqila kīks nauḳāla ī, la

nīk yuk, kīsa ākūs qīsātla lākī da gīkāsa sī da Ike Gīkumī, kīyos tā la numūq bagwanum la nāla wuklā sū nūq lāk.

35 Lī Jesus yākugātl nīkia, yīks la ī glīksāla lākā temple, māzī nīkītla sa kī-kiātīnūkwāks kwanūqa ī da Christ yis David.

36 Yīks nīkia ī David lākī da Holy Spirit, yīk Gīyā nīkia ākun Gīyā, kwāh-īda lākun hītl-kiūtā kāwāyī, kun wāwasdum kla kīs um-kl tīpdumā mas kla kīs hiyūtūs.

37 Yīks hīma ī David glīkulas Gīyī lāk, wa māzau tā lāgītl lākās kwanūq lāks : la ek um hūklilā sū sa kīnum bagwānuma.

38 La nīk lāh dāk>wuk, lākīs glīksāla ināyāk, yāklauh dāk>w la kā ī da kī-kiātīnūk ; yīkā nīk dāk>wī kās kāsī kūkzaula kā gils-giltā kūkzauya, glūks ehwila ī kās gāgīksīla sū wī lāk kāyasa sa bībagwanum.

39 Gla wī da nīnālāla-lītl kwāās lākā kāpīkawāzī, gla wa mīmākīmāyī kwāās lākā kwīlasī.

40 Yīkā wāwīlūklek gūqā sa kīkākiaus, hawākulā būtla ka ā kā Ike Gīkumī yisa gils-giltā hawāk-ulāyau, lāgītl klis klūma klī kīlāgāyū klāk.

41 ¶ Lā tā Jesus kwātla lāk nukkiūdītla sa zukzaula sā kā dālā, la dūqātlāk zukzūdāla ināya sa kīnum bagwanum yisa dālā lākā zukzaulasī, la mīs kīnumī da kīkākayādī zukzaula sa kīkunum.

42 Gāka ā sa wīwūsīlakā kaḱiaus, zukzūd tsa mātl tsumunīkw umekī sūk dālāk.

43 La klīlāla kīs disciples kā gākīs lāk, la nīk yuk, aulin nīkiūkl yīks he ī ḱekāwāyī zukzūyaus gāda wīwūsīlakāk zidāk lāk nāhwā zukzaulāyū sa zukzauale kwā gāyāzīk.

44 Auma ā glaḱ ḱīḱayādīsīla sīs zukzaulayūh dākwi, lā glā tā gāda zidākuk wāh um wīwūsīlakā zukzūd tsīs hī-umh dī wākā ākīlāqā kīs hītū-tsaḱāwī umh dī.

CHAPTER XIII.

WA gil mīs lāwils lākā temple, la āsī da numūqī lāk disciplesas nīk yuk, Ade, dok kūk qīxdumāk sa tīsum īk gla wūk qīxdumāk sa gūqīk!

2 Lī Jesus nīk yuk, dūqilā mā sī kwā awāwīk gī-gūqa ā? kīyos-kl numskumā yāwīklisa tīsum īk muqsumālīs-kl kā ūgwilā, yīkā kīs kla klīhiākūyū-kl.

3 Wa yīks lā ī kwāskumā līsūk nuges Olives, nukḱiūdīsā sa temple, lī Peter glū James glū John glū Andrew wuklāk,

4 Nītlāla gākunūh, wīlāq klūk hī qīh-īd klī, mās klī kā ī māmātltikī klā kū lā klūk da nāhwāk hī qīh-īd klī?

5 Lī Jesus nānākmi nīk lāh dākḱwuk, yā-

klaula āklas nānūtltsīlāq lāk̄s ungwe bagwānumā!

6 Kā īks kīnumī klī da gāk̄ kla lāk̄un glīkumī, nīk-kl, nūgwa-um Christ; lā klī nānūtl tsīlāqila kla k̄ā kīnum klā.

7 Gil um-kl wīsis wuklilā-kl k̄ā wīnāpa kla, qālā nūtlāk̄; kā īks he las ma ī qelī; kīs um-kl wīs glī da wulbī klā.

8 Kā ī da līlqilāklāyāk̄s wīnī klāk̄ līlqilāklāyī, glū gīkāsī wīnā kluk̄ gīkāsī, lā-kl k̄a ī da nīnīne kla lāk̄ā ātl-ūgwakīs awīnāgwīs, lā-kl k̄a ī da pīpaula kla gla wa tlī-tlālāwūtlilā kla, gestā um gālābī-kl sa wīwūsīlākā unk̄ klā.

9 Yāklauh dāk̄w lā hyī glāk̄s sau īk̄; kā īks lāh dāk̄wī klī zaw klūs lāk̄ā k̄wī-k̄wīkulā; lāh dāk̄w-kl k̄a ās hwisā sūkl lāk̄ā k̄āpīkawāzī, lāh dāk̄w kla k̄a ās lāyū-kl lāk̄ā gīgikumāyī gla wa kings kā un, kā wātldum lāh dāk̄wuk.

10 La mā wīs gla klī da ek zīk̄iālum, lā nīgim-kl lāk̄ nāhwā līlqilāklāyā.

11 Gil nāhwā um-kl wīs glā klis lā-kl wāduq-kl kās le zaw ūs, qālā qātlila naukī gīla kās wātldum ūs, qālā hyī k̄ād nīnķīkātlgīwāla lāk̄; au umā hī um wātldum nāhwā klī da lā-nāhwā kla ūdāh-īdāyū nāhwa um-kl zawe nāhwa klūkl kās wātldum ūs: kā kīzī-nāyas sū yāk̄untālas, he āglā sī da Holy Spirit.

12 Wa lā klī da numwiyūt zaw sīs num-

wiyūt kā tlilīs, lā-kl ka ī da ūmpā sīs kwa-
nūqī : lā klī da sāsūmī hāyūtā-kl kīs gīga-ūtl
nūqī, lā-kl ka ī tlītlilā mas dākw kluk.

13 Lāh dākw kla ka ās klīzitl klis nāhwā
bagwānum kā un glīkumī ; wa yiglā kī da
lābund kla tloqātlā-kl, hī um qāqila-āq klī.

14 Gilh dākw um-kl wīs glas lā-kl dūqilā
kluk kyil-kyiltī gīlākīs auzūtlila glākwātl
lākīs kīs lākī glākwātlā ās lāk (wīga hyī da
kīākīāduq-sīle ayūsilā) wa wīga hyī da he lī
Judæa hītl-tsau lākā na-unge :

15 Qālā hyī ka ī da hī lī da ūgwesī, lā-kā
kās la-īklī lāk, kās ukawilsā sū nūqī lāk lākīs
gūqī.

16 Qālā hyī ka ī da hī kla gāk līs awī-
nāgwīs aīdaākā kās uk-īdī kīs qītlqela.

17 Kīkiālāsūh dākw glākl tsī da bībawīq
kla, glūh dākw klī da gīgintlilā kla lākī da
hīh dum kla qīh-īd klī !

18 Hawākulāh dākw lā hyī kād kās kīsa
ūs hī hītl-tsauh dumī da zawunkī.

19 Kā klūma īnī kla sī da tlālāwūtlilā kla
lākī da hīh dum kla qīh-īd klī, kā kīzīnūkwā
hī gāk qīx sīs qīx zas kla gāyābāl lākā gālā-
bālīs wūtlāks la ūtlūk da nālāk uke sa Ike
Gīkumī gāk-āklil lākwā nālāk, kīyozīnūk kla
kād hī qīx klī.

20 Wa kū kīs lāks dī da Gīyā zukwāh-īdā
mas kī da hīh dum kla qīh-īd klī, kīyos lāks
da tā bagwanum qilā ; hīgā ma āglas kā ī da

dokūdānum yik qayūbuziyāsī, lāgītl tsī zu-
kwāh-idā mas kā tlālāwūtlilāh dum kla.

21 Wa gil um lāk wīsis nīk sū lāks ungwe
bagwanum, dok, ga um Christ ga, glū lākī
nīkia, dok, hī dī da; qālā ūqisuk:

22 Kā iks kīnuma ī da gāk kla klīlqālā
kla Christ būtlā-kl, gla wī da klīlqāla kla
pī-prophets būtlā-kl, lā-kl ka ī dūqā mas kla
sīs wunwunhyis kla qīgīlas-kl, kunḡunyahzīma
kla, kās klīqītl tūdā masī, kū qīh-īdaās nūq
lāk, kā kūglaqī.

23 Yāklaula hyī glātl, dok, lamun qātlila
um nītla sa nāhwā lāh dākwūkl.

24 Lā glā kī da nālā kla hīh dumkl qīh-īd
klī, ātlākāwī-kl tsī da tlālāwūtlilā kla, lā klī
da klīsila pudih-īdā matsū-kl, lā-kl ka ī da
muqilā kīs lā nāqilā-kl,

25 Lā klī da tūtau sī da ikī tīkumākā-kl,
lā-kl kā ī da nāhwā uk sa ikī nutlim
gilīs-kl.

26 Wa lā klī dūqilāh dākw kla kī da
Kwanūqa sī da bagwānum gāk-kl lākī da
unwāyī lākīs tlāhwāya gla wīs qīxdum
kias-au.

27 Wa lā klī yālāk-īd-kl sīs angels, lā klī
kāpīkū-kl kā dokūdānum lākwā mūhwī-dāisīk
yaula, ek um-kl gebālī sa kluk nālā, lāgaā-kl
lāk ups-bālīsas.

28 Wa wīga kākūklā kī da numāhyis dume
sī da fig mis; yīks gāla ī būlīqā, glūks la ī

ḵwāk-īdī māmemas, lāh dāk̄w mī sis kauklilā kīks la mā ī ihyātl hī-unḵī da :

29 Hī-umkl wī sis qīh-īd ūgwākā klī, kāsū lākl dūqilākl kīk hī qīh-īd klī, kauklā-tlāla kīks la mī klī ihyātlā-kl.

30 Aulā kiasin nīkiūkl, yīks kīs mī klūk da bībagwānumā ḵwā nālāk̄ kīyo-hwīd-kl, kū lā kla nāhwā hī qīh-īd klī.

31 Kā īkī awīnāgwīs gla wa awīnāgwīsīk kīyo-hwīh-kl; lā glā tin wātldumī kīs kīyo-hwīda īnūḵ-kl.

32 Wa yiglak̄ nālā-īnī kla sī glū wākā-zākīlas kla sī kīyos numūq bagwanum kauklilā-kī, kīyo, wāh ma ā sī da angelsā yīkā he lī da īke awīnāgwīs kīyoza um kauklila nūq sī, kīs um ḵa ā wīsī da Kwanūqī, hīga um glī da Umpa.

33 Yāklauh dāk̄w lā, ḵākālālāla glū hawāk-ulāk̄; kāks kīs dāk̄wa ākūs kauklilāk̄ hīhdum kla sī qīh-īd klī.

34 Kā ī da Kwanūqa sa bagwanumks numāhyisā ī gla wī da bagwanumī la-ās nūq qīsgīla, la wātldum nūq kīs hīlūbātl-zānayī, zawe nūq ḵā nāhwā bagwanum kā qīgīlats, la wekā kī da aāksīla kā ḵākālālīs.

35 Lāgītlin nīkiūkl kās ḵākālālāh dāk̄wa ūs; kāks kīs dāk̄wa ākūs kauklilāk̄ gāk̄ dum kla sī da gīkunaya sa gūqī, kū hī lāk̄ī da zāqā glū kū hī lāk̄ī da lā nukīgāyā, glū kū hī lāk̄ī da lā kaāla;

36 Kū ūdāh-īdilāk gāk lāk, lā lāk mīkā ginsālā-kūkl.

37 Wa kun wātldum ūkl, nīk um ka ā wīsin klas lāk nāhwā um, Kākālālāla.

CHAPTER XIV.

LA qātl mātl pun hwāsa la ī da kwīlasa sa hiyākutl-tsumāyī, gla wī da kīsī bābāwa-āq kwākwuh-sumā: lī da gīgīkumayī la-ulbled gla wī da kī-kiātīnūk hāyātla ka ā kās qayūglas dākwwuk, kwīkula kās tlilā mas dākwīk.

2 Lāh dākw glā tā nīkia, qālā hyī hī dī da kwīlas dumī nālā, āklūk da nāhwāk bagwā-num kumātlilā.

3 Wa lāks he ī lī Bethany, lāk gūqas Simon kā zihkūlum nūqa sa yāksāmī zihkūlumā, yīks la ī kwa-ītl humāpa, gāka ā sa zidāk dālā kā tlāhwila ek-pāla klātumā, la uk-kiyinduk kās gwuk-īdīs lāk hyūmsas.

4 La-ās tlulwīzī-kulī da wa-ūqī kwizītl lāk, nīkia, mazī mūmasīlasū gwītla sūk da klātumh dīk?

5 Kā īks kīkinī lāks dīk, lā lāks dī kilūm lāks deq, la yāqum kā wī-awūsīlākā: lāh dākw wunwunkiāl yekiāla kā zidāk.

6 Lī Jesus nīkia, qātlas gitālāk gāda zidā-

kik; māzīs yāwīnāla gītla kuk? ekī-gās ga qīh-īdaās gās gākun.

7 Kā is hīmunātla īnīh dāk_w mā glūs uknūgwā tsa wī-awūsīlākā, hīmī suks gilh dāk_w ma ākūs nīk kās qīgīlas nūqa ūs kā ekī kāh dāk_wī, lamī sis hī um qelī, lāh dāk_w glā tas kīs hīmunātla-um uknūgwādin.

8 La mī gas gada zidākuk hī qīh-īdīs lā qīh-īdaāsa: lī gas klātīd gin ūqīnīk kā gū lākl wunumtā sū klū.

9 Aulā kias tin nīkiūkl, lāk_w nāhwā kla glīksāla yū wās-kl sa ekī wātldum lāk_wā nāhwāk_w awīnāgwīs, la um-kl wīsī qīh-īda asas gada zidākik' wātldum nāhwā-kl kās kīsī-kl klilīwī sū-kl lākik'.

10 ¶ La āsī Judas Iscariot kā gāyūtlī lākā mālūgwigīyū kās-īd kās le lākā gīgikumāyī la-ulbled, kās zawes lāh dāk_wwuk.

11 Wa yih dāk_wwuk, yīks lāh dāk_wā ī wūklilāk, lāh dāk_w ekīkula, lāh dāk_w hutlākāla sa dālā lāk: la āle kās hītlākā ās kās zawes lāh dāk_wwuk.

12 Wa lāk_w gālābayī nāla sī da kīsī bābā-waāq qunīqā, lāh dāk_wā ī kīlāh-īd kā hiyākutlī tsimayī, lī disciplesas nīk yuk, wī dīs qayau ūs kunūh la-as kunūh qālītla mazas kās humaās klūsā kā hiyākutlī-tsimāyī?

13 La yālāk-īd tsa mālūqī lākīs disciples, la nīk yuk, hāgih dāk_w la lākā gūqila, hīmīsis

lā-kl nākawās-kl gla wa bagwānum nākāzī yinqilā; legī lāk.

14 Wa yīk la-īglasas, las nīk kī da bagwānum gūgwād tsa gūqī, nīkī Gīyā, wīdī lin kwāgālilas kla un, kun humaās klā kā hiyākutl tsimāyī gla wun disciples.

15 Lā klī zāzumq-silā-kl tsa likītla lākā ikiāziyā āekiaāgwītla, hīmīsis lūs qālītla matsū-wī kunts uk-āskl.

16 Lī disciplesas kās-īda, gāk lākā gūqila, la aulāmī wātldumas lāh dākḡwuk, lāh dākḡw qālītla mas kā hiyākutl tsimāyī.

17 Gāka ās gla wī da mālūgwīgīyū kī da la zāqā.

18 Wa yīks lāh dākḡwa ī kwazītl humāpā, lī Jesus nīkia, aulin nīkiūkl, numūqū lūklūk da nītlā kla un, lākḡwā humāpīk gla wun.

19 Lāh dākḡw hwils-īda, lāh dākḡw klāklā-yūqil nīk yuk, kīsa nūgwa ā.

20 La ās nīk lāh dākḡwuk, numūqū lākḡwā mālūgwagīyūk, hīmīda zupīd kla gla wun lākḡ gāda zibāzīk.

21 Kā iks hīma ī qīyūtlilatsa Kwanūqa sa bagwānum kiāduq mī kā ī: lamīs gla wīwū-silākā klī da bagwānum lākūdis! ekī lākḡsdī kā ī da bagwānum kū kīs gāk māyūglumū.

22 Wa yīks lāh dākḡwa ī humālā lītla, lī Jesus uk-īd kā qinīq, wa gil mīs qātl ekīlāk, la wuh-īduk, kās zawes lāh dākḡwuk, nīkia, uk-īdāq, humh-īdāq, gamun ūqīnīk.

23 La uk-īd k̄ā nākāstāla, gil mīs qātī mūmul-ḵiāla, la-ās zaws lāh dāk̄wuk, lāh dāk̄w wīla-um nāk-īd lāk.

24 La nīk lāh dāk̄wuk, gamun ulqāk yisī da ātl wātldumā, yik̄ā lāwe matsū-wī k̄ā ī da kīnum ī.

25 Aulā kias tin nīkiūkl, ḵīs klin lākl itīd-kl nāk-īd̄kl lāk̄ klūklapīmasa sa ḵwākula, ātl um klin kla kī da nālā kla kunklū lākl nāk-īd̄kluk ālūmasa lāk̄ī da gīkasa sī da Iḵe Gīkumī.

26 Wa gilh dāk̄w mīs dunk-īda, lāh dāk̄w lawilsa kās le lāk̄ī da nuges Olives.

27 Lī Jesus nīk lāh dāk̄wuk, nāhwāh dāk̄w um klis wānīk-īd̄ klin; k̄ā ḵiāduḵwīnī mas, ḵīlāh-īd̄ klin klā k̄ā aāk̄sīle kī da lāmādū, lā klī da lāmādū lākl gwīt lumīstālā-kl.

28 Kā glin klū lākl qilāh-īda āgūtī-kl, lā klin gāgālatī gīwī klūs lāk̄ Galilee.

29 Aumīsī Peter nīk yuk, wāh mī klāk̄ sa nāhwāk̄ wānīk-īd̄ klūs, ḵīs glā tā klin.

30 Lī Jesus nīk yuk, aula kiasin nīkiūkl, kīs mī klī da kākā-ū mātl pun zāqā-kl, kāsū lākl yūdūh punā-kl hīhwā-kl gāk̄un k̄wā nālāk̄ ya um k̄wā k̄anūklīk̄.

31 Aumīs tlāwīzigātī nīkia, kunklū wāh umkl tlil-kl glūs, ḵīsā las tin hīhwū-kl, hīmīs nāhwāh dāk̄w um wātldums.

32 Wa gāk̄ dāk̄wa ās lāk̄ā awīnāgwīs glīkādīs Gethsemane: la nīk kīs disciples, yūh dāk̄w umā ḵwazīsūk̄, kun le hawāk̄ulā.

33 La uk-īduk Peter glū James glū John kā les gla wī, la-ās hwils-īd klūmā yekilkula.

34 La nīk lāh dāk̄wuk, la umk klūma wos gin naukīk tlītlālā-īkula: yūh dāk̄w-umas lūk̄ kās kākālāla ūs.

35 La hī-nāqil qāqīsgīlā-līsila, la humhw-wālīs lākā awīnāgwīs, la hawāk̄kula, kā gil mī lāk̄s qīh-īdaās nūqī tlālāwūtlila un̄k̄ kās, hekā lagi lāk̄.

36 La nīkia, Abba, Ump, kīyosa ākūs wāh-sūwā, klīk-wīdagāk̄ gada k̄wāstāk̄ gāk̄un, k̄īs hī din nūs naukāyā, hūs umā hyī glī naukī-kl.

37 Gāka ās, la dūqila kīks mīkmak̄īsa ī, la nīk yuk̄ Peter, Simon, mīkāsa, lamas kīyos qīh-īdaās num-zākīl kākālālā ā.

38 Kākālālāh dāk̄w la glū hawāk̄kulāk̄, kās k̄īs dāk̄wa ūs qestā lākā tlālā-īkulyū: wāh maā sī da naukayī suqzā, au mīs weklīmasī da bagwanum īnayī.

39 La itīd kās-īda kās hawāk̄kulī, hī um wātldumīs wātldumh dī.

40 Wa gāk̄ itīda, lāh dāk̄w um ka ā wīs mīkā, kā īs kiyākus dāk̄wāk̄s aula ī qunta: k̄īs dāk̄w tā kauklila kās wātldumh dāk̄wuk.

41 Gāk̄ ka ā itīda la yūdūh penīstā, kās nīkī lāh dāk̄wuk, wīga mīkātīlāk̄ kās hyūs-īda ūs: la um hītl-ā, gāk̄ mūk̄ gāk̄-āklila, dok, la um zaw-yī da Kwanūqa sa bagwanum lāk̄ ayasau sī da yaīksāmī.

42 Glākwilīs laga kunts lālāgī, dok, yikī da zaw yin gāk mūk.

43 Wa hīh-īdāmī sīks kīs ma ī kwītl-īd, gākī Judas, numūq gayūtl lākā mālūgwagīyū, gāk gla wa kīnum bagwanuma qīqīkāyū wunqila gla wa hwīhweyū, gāyānāqil lākā gīgikumāyī la-ulbled gla wī da scribes gla wa qilsqilyāq.

44 Wa yikī da zawes māmātl-tīkī nūq kāh dākwī, nīkia, yikī da mīzih-īd tsū kla un, hī um : dāh-īdāk, kās lā ūs wātilāk.

45 Wa gil mīs gākā, hī-nāqila mīs gāk lāk, kās nīkī, Gīkumī ; kās mīzih-īdīk.

46 Lāh dākw dāgaā-klilāk kās dāh-īdīk.

47 Lī da numūqī lākī da glāh-glawīsī tlūhw-wūtlzūd kīs qīkāyū, kās qīk-īdīk kākiau sī da gīkumī labled, qī-kūdīk puspa-yaus.

48 Lī Jesus yākugātl nīk lāh dākwuk, gāk dākwas hī qīx ukuk gilūklīqā qīqīkā-yūnqil gāk dāhīd gākun.

49 Hīmunātla mīh dīk hī lī da temple glūh dakwis kūk nīnālāk kākūklāmasa, lāh dakw dis kīs dāh-īd gākun : lamīs glūk hī lāgītl tsūk hī qīh-īdī, kā aulāh-īdī sa wātlduma sa kiaduqī.

50 Lāh dākw wīla um bos, kās hītltsū-wī.

51 Lāskumī tī da numūqī ātlūstau bagwanumk nuhwunāla kā yāwābazū, lākīs au-īnī um kānāla : lāh dākw wāh dāh-īdūk.

52 Aumīs kungitl unāla k̄ā yāwābazauks
la ī k̄ānāl hītl-tsau.

53 ¶ Lāh dāk̄w wātilāk̄ Jesus lās lāk̄ā
gīkumī labled: wa gāk̄ k̄āpīkū gla wī nāhwī
da gīgikumāyī la-ulbled gla wī da qilsqilyāq
gla wī da kī-kiātīnūk̄.

54 Lī Peter lāskumīk qīsākkleyā, la-īkl um
lāk̄ awīkliles dādālīta-āze sī da gīkumāyī
lableda, la qa-ītl gla wī da hīlūbātl-zānāyī,
tutlzā lāk̄ā luqītlī.

55 Lamīsī da gīgikumāyī la-ulbled gla wī
da wāk̄a ās māsī da kwātla ālek̄ witnessā kā
hayūts Jesus kās k̄īlakiā gītluq kā tliš; kīyos
tā khā sūh dāk̄ws.

56 Kīnum mī sī da wūtl-um nīk sīs wātldumī
kā ī, kīyoza mīs nākautlas wātldumh
dāk̄was.

57 La ās glāk̄wilītlī da glāk̄wilītlī, kās
nīkī sīs wātldumī kā ī, nīkia,

58 Wuklilā-nūhwā kūks nīkia īk̄ klīh-īd
klin kla kwā umyāk̄ulazīk̄ kwā āyasūs-dānāk̄,
yūduhw pun hwās umkl kunklū lākl qātlā
mas kluk̄ ūgwila um kla k̄īs-kl āyasūs-dānākl.

59 Kīs dāk̄w um ka ā wīsī wātldumas
nākautla.

60 La ās glāk̄-wālītlī da gīkumāyī labled
lāk̄ā nuk̄zaulītl, kās wūklīk̄ Jesus, nīkia,
kīyosas wātlduma ā, mā sūk̄ wātldumāk̄ sūk̄
da lūkl.

61 Aumīs kwīklātla, kīyos wātlduma: la

itīdī da gīkumāyī labled wuklāk, nīkia, sūma ī da Christ ā, Kwanūqā sī da Ekiā.

62 Lī Jesus nīkia, Nūgwa-um, lāh dāk_w mīsis dūqilā-kl kī da Kwanūqas bagwanum k_wātlā lāk hītlkīūtl-zāne sa Tloqīmas, gāk bunūthilā-kl lāk unwāya sa ikī.

63 La āsī da gīkumāyī labled qāpīd kīs qītlqela kās nīkī, mā zints wūtlītl um kla nīk kunts witness nūqī.

64 Lāh dāk_w ma ā kūs wuklilāk yāksamī wātldum sik, mā sūks nīnaukāyā kūs? lāh dāk_w nāhwā um nīk kā tlilā gīs.

65 Lī da wa-ūqī qīqisumh-īduk glū nā-hwūmduk glū māhyāpuk, lā ka ā nīk yuk, yāḡuntāla laga: lamīsī da hīlūbātl-zānī klākāpuk.

66 ¶ Wa lāk hī-ināyas lī Peter ī da aukā-lītlā sa dādālīta-azī, gākā ās sī da numūqī lāk ginginānumkās sā sī da gīkumāyī labled:

67 La dūk-wāklilāk Peter-ks tutlzā ī, lī da zidāk dūk-wīduk, la nīkia, sū um kād wa-ūq disā Nazarene yīk Jesus.

68 Aumīs hīhwā, nīkia, kīsīn mātltelāk, kīs um ka ā wīsīn kauklilāks wātldumā kūs: la lotlraulītl kās le lākā klāsīhsaulītl, la āsa kāka-ū kāka-ūḡwigātla.

69 La dūk-wāglītl itīd tsa ūgwila zidākā, la nīk kī da glāh-glawītl, ga um gāyūtl lāh dāk_wuk.

70 Aumīs itīd hīhwā: kīs tā kaitluks lā ī

da glāh-glawītli nīk yuk Peter, aulā zau ums gāyūtl lāh dāk̄wuk, kāks Galilæan ma ā kūs.

71 Aumīs yākpākstāh-īda glū nīkia, k̄isin mātltela kwā bagwanumā kūs qayau.

72 La ās hīh-īda um itīd kāka-ū kwīgātla : la āsī Peter mulk-wāklilāk wātldumh des Jēsusak, k̄is mī klas mātl pun zāqā-kl kāka-ū kwīgātli klī da kāka-ū, kāsū lā-kl yūduh pun zāqā-kl hīhwā-kl gākun : wa gil mīs gīgāik-āklilāk, la kwēgātla.

CHAPTER XV.

WA hīh-īdih dāk̄w mī sī k̄ā lā nāh-īda, yikī da gīgikumāyī la-ulbled gla wī da qilsqilyāq gla wī da kī-kiātīnūk, gla wī da wāka-ās māsī da council, kwātla hāwāklīla kaula, lāh dāk̄w yitl-īduk Jesus, lāh dāk̄w wātīkulāk, kās zawes lāk Pilate.

2 Lī Pilate wūklāk, sū ma King sa Jews? la nānāk̄mī nīk yuk, la mā ā kūs nīks.

3 Lī da gīgikumāyī la-ulbled nīk sa kīnum ī yāksūm kā qih-īdaās las : k̄iza mīs nāuāk̄-mīk.

4 Lī Pilate itīd wūklāk, nīkia, k̄iyosas wātlduma ā? dokūk wāka āsāk sūk wātldum āks kās qīgīlas la-ūs.

5 K̄is tā la it̄id nānāk̄mayī Jesus; k̄unklila ḡitl-ts̄ k̄unyāsī Pilate-as.

6 Lā-nāhwā tā lāwilsā mas k̄ā numūqā k̄ūk̄ k̄w̄ilunk̄ik̄ k̄āh dāk̄wī, yik̄ uk̄k̄iāla-sū nāhwāh dāk̄was.

7 Lā tā numūqī da hī gāk̄ lī gl̄ikādīs Barabbas, wul̄itl gl̄uh dāk̄wī da k̄umāt̄l-īdih dī bītagwanum yik̄ā k̄ilāh-īdih dī tl̄ilūsūmasa.

8 Lī da k̄inum bagwanum lā lāk̄ kās uk̄k̄iālik̄ kā hīmīs qīh-īdīs hīmunāt̄la-um qīgīlas k̄āh dāk̄wī.

9 Lī Pilate nānāk̄mī lāh dāk̄wuk, nīkia, wīga hyin lāwilsa k̄ā King ā sa Jews k̄āh dāk̄ws wa.

10 Kā iks̄ kauklila inī mā k̄ā gīgikumāyī la-ulbleduks̄ ūzakum sīlāh dāk̄wa ās, lā-ḡitl dāk̄ws zaws lāk̄.

11 Aumīsī da gīgikumāyī la-ulbled wekulā k̄ā k̄inum bagwanum kā hīmīs qayūbazī sī Barabbas kā lāwilzums k̄āh dāk̄wī.

12 La āsī Pilate it̄id nānāk̄mī nīk lāh dāk̄wuk, māzau tin qīh-īdaās klā k̄is qayūh dāk̄wūs King sa Jews.

13 Lāh dāk̄w it̄id nīk hāsila, glap̄ikund dā tsūk̄.

14 Lī Pilate nīk lāh dāk̄wuk, kā zī da masa, mā zī da yāksāma qīh-īdaātsik? auh dāk̄w mīs tloqīmas hāsila nīk, glap̄ikund dā tsūk̄.

15 Nīk tī Pilate kās nānākotl tsa-wī k̄ā

kīnum bagwanum, lā lāwilsāk Barabbas kāh dāk̄wī, la zaws Jesus yiks lā ī qātl hwisītāk, kā lālāgīs glapīkundāyau.

16 Lī da soldiers wātilāk lā lākā dādālītilas glīkula sūs Prætorium; lāh dāk̄w klīlātlauk wākā-ās sa sa soldiers.

17 Lāh dāk̄w kūkzūd tsa klāqā qītlqela lāk Jesus kās kātīl-īdī kuhyimī gīla kā kākunī, lāh dāk̄w kuhyimdis lāk;

18 Lāh dāk̄w umtlilītl īāk-ḳiālāk, kīlakiasla yūkl Gīkumī sa Jews.

19 Lāh dāk̄w qīkāk hyūmsas yisa kwākula zisī, lāh dāk̄w ka ā qīqasumāk, glū klāqumgālītlila umyākā būtlāk.

20 Gilh dāk̄w mīs qātl umtlilītl-ts, lāh dāk̄w ukūd kī da klāqā nuhwunī lāk, kās kūkzūdīs qītlqelas lāk, lāh dāk̄w wātiwilsāk kās le glapīkundis.

21 Lāh dāk̄w tloqā kā numūqī bagwanum, klāsū-tlila, glīkādīs Simon gāyūtl lāk Cyrene, ūmpas Alexander glū Rufus, kā les wīkilā kā kayūyaula.

22 Wa gāk dāk̄wīs lākā awīnāgwīs Golgothah kla, yik awīnāgwīsas kawīq nīkīks nīkia ī.

23 Lāh dāk̄w zaw kī sa wine nūnākūwāq gla wī da myrrh; kīs tā nāk-īduk.

24 Lāh dāk̄w glapīkundis, glū wāhsīstundik kūkzaweh des, līpā kā īs īk dāk̄w kla lāk.

25 Lā tā la yūduh-zā-kīla; lāh dāk̄wā ī glapīkundis.

26 Lī da sīnātāk̄ k̄iātilā-klilā lāk̄ īk̄iāyas nīkia, GA UM GIKŪMI SA JEWS.

27 La mīs wa-ūgwād tsa mālūqī glapīkundāyūh dāk̄ws gīs-gilūkliq-da; numūq lāk̄ hīt̄k̄iūt̄l-zanes, la mīs numūq lāk̄ kumk̄ūt̄l-zanes.

28 La mīs aulāh-īdī da wāt̄ldumā sā k̄iāduq yīk̄ā nīkī, wa lūt̄lī hūzakāyāyū lāk̄ā ya-īksamī.

29 Wa lāh dāk̄wī da gāk̄ī ke-ñāqila lāk̄ yākpāk̄stāk̄, gīsīlāh dāk̄w k̄īs hyūmsī nīkia, hā! yūkl kuqā k̄ā hawāk̄ulazī glū itūstaulīsā mas kīk̄ yūduhwuk̄se nāla,

30 Qāqila laga qilīxumk̄, kās gāk̄āk̄ā ūs lāk̄wā kayūyaulāk̄.

31 Hī um k̄a ā wīs qīk̄iāla tsī da gīgikūmāyī la-ulbled a-umtlātlas qilīx dāk̄w mā gla wī da kī-k̄iātīnūk̄, nīkia, qāqilīh dek̄ ātlūgwila, lūk̄w kīyos qīh-īdaās qilīx um qāqilā kūs bagwanum īnāyīk̄.

32 Wīga hyūk̄ da Christ īk̄, k̄wā King āks Israel, gāk̄āk̄ā lāk̄wā kayūyaulāk̄, kunūh dūk̄wāk̄lilī kunūh ūqīsī: glūh dāk̄wī da glapīkundā-yūwī gla wī yek̄iāla k̄a āk̄.

33 Wa gil mīs la kukla-zā kīla, la-ās pudih-īdī da nāhwā awīnāgwīs lāga-āklil lāk̄ī da lā nānumā-zā kīla.

34 Wa lāk̄ī da lā nānumā-zā kīla, lī Jesus hāsīl nīkia, Eloi, Eloi, lama sabachthani?

kun God, kun God nikīks nīkia ī, mā zīs lāgītla qīsdāmas gākun.

35 Lī da gāyūtli lākā glāh-glawīsī, lāh dākwa ī wuklilāk, nīkia, dok, lākwalūkwaκ Elijah.

36 La āsa numūqī zilhwilīs kās gwakuk-klūdī sa vinegar lākā pulumsī kās ukbundīs lākā gilta kwākula zisa, kās zawes lāk kā nāk-īd tsūs, nīgitauya, wa untsūs; kunts dūqātli īs kla ī gāk klī Elijah kās ukākū-dīqā.

37 Lī Jesus hāsil qākluκ-glāla, la wīkīκ-āklila.

38 Lī yāwāpumā lītla sī da umyākulazī qāps-ulītli mātl-zā, gebund lākā ikībāyī lābundā.

39 Wa gil mī sī da gīkumāya sa soldiers kā glāwīsī lāk nukkiūdīsas dūqilāk qih-īdaāsa sīks la ī wīkīκ-āklila, la nīkia, aula um kū glūk da bagwanumh dīκ Kwanūqs God.

40 Zidāk mīsī da ūgwākā hūmāutla lākā qīsīnāgwīsī; hīmīs gīkaya ā tsī da mālūqī yīκ Mary Magdalene glū Mary abūmp dākwas James yīkā huliyā-kāwāyī glū Joses, glū Salome;

41 Yīkī da, yīks hīmā ūtlī lī Galilee, lāskum-īκ glū yeklah duk; hīmī sa kīnum ī ātl-ūgwil zidākā yīkā gāk dī gla wī lāk Jeru-salem.

42 Wa gil mīs lā zāqa-nāqila, kā qāqatlilāh dum īnāyas, tlınsā sī da la sabbath ā,

43 Hīmīs la gāk āts Joseph as Arimathæa, gīkumāyī bagwanum īnāyas, yikā ūgwākā mī nākiātlāk gīkāsā sints Ike Gīkumī, la la-īkl lāk Pilate kīs hulāla, kās hawākulīk kā ūqī-nāyas Jesus.

44 Lī Pilate kunyāsa sīks lāgīmūh ma ī tlilā: la klilāla kā centurion, lamīs wuklāk kayūtl umh da ī tlilā.

45 Wa gil mīs la kautl-āklilāk lākā centurion, la zaws ūqīnīh des Jesus lāk Joseph.

46 La ukākūduk kās kil-hwīdī kā yāwā-bazū kās kunīpundāyūk, la lāzūdis lākā wunumdāsī lāq, klīkuq lākā tīsum ī, la lūk wukstund tsa tīsum-zī lāk tihyile sa digāzī.

47 Dūqila mīsī Mary Magdalene glū Mary abumpas Joses yik uk-ālīlum-asas.

CHAPTER XVI.

WA gil mīs hekī da Sabbath, la-ās Mary Magdalene, glū Mary abumpas James, glū Salome, kilwānumā kā ekpāla kās uk-āklilū-dāyūh dāk w lāk.

2 Kāh-īd kiās tī kā gālabāyī nāla sa num

puna gīla; gāk dāk_w lākā digiyā yiks gāla ī nītl-īdī da klīsila.

3 Lāh dāk_w nīkia, ungwā zau klī lūk_wilīsā kla k_ā tīsuma muqātlāk_w tihyile sa digiye.

4 Gilh dāk_w mīs dūk_w-wīduk, lāh dāk_w dūk_w-wāklilā kīks lamā ī da tīsum ī klīqilī-zuqā: yikā klūme wālas tīsuma.

5 Wa lākīs lā-īnīh dāk_w la-īklil lākā digiyā, lāh dāk_w dūk_w-wāklilā k_ā hītl-ā bagwanum, k_wa-ītl lākā hītl-kiūdīthī, kūkzaula k_ā mulā, lāh dāk_w zindih-īda.

6 La nīk lāh dāk_wwuk, qālā zindikiāk: āleh dāk_wa ākūsāk Jesus k_ā Nazarene, yikā glapīkundāyūh de: la mī qilāh-īda, kī-yosī lā lākuk; dok_w ga, uk-ālilas dāk_w di gā kī.

7 Hāga, nītlāk_w disciplesas hīmīsī Peter, lamī lā-kl gāgālatl gīwī klūs lāk Galilee: hīmīsis lāh dāk_w-kl dūk_w-wāklilas kla kī, lāk wātldum umh-de sī lūkl.

8 Wa lāh dāk_w yihia-wilsa hītl-tsau sa digiyā; k_ā īs ekīnīh dāk_wī la kwī-k_wunāla sīs kunyasā ī: la kīyos numūq nītlā sūh dāk_ws, k_ā īs kitleh dāk_wī.

9 ¶ Wa lāk_w la-īnāyas Jesus qilāh-īd kī da gālabāyī nāla sa num punā gīlā, hīmīs gāl nītl-īdaā tsī Mary Magdalene yik_w lāwe mazas de sī k_ā uglabū demons.

10 Hīmīs lā nītla kī da nāmīlelāh dāk_w dī gla-wī yiks lāh dāk_wa ī lulgwātlaula kwāsa.

11 Wa yih dākwuk yiks lāh dākwa ī zikiātlilā sū sīks la mā ī qilāh-īda glūks lamīh-dī dūk-wāglitl-ts, lāh dākw wayū-
qisa.

12 Wa la itīd nītl-īd ūgwilātla ma, kā ī da mālūqī lāh dākwuk lākis ke-nāqila inīh dākwī lā la ā lāka num awīnāgwīs.

13 Lāh dākwī nītlas lākis nī-numūqī, kīs dākw um ka ā wīs ūqisuk.

14 Wa ātl-mīs gāk nītl-īd lāka numūgwagiyū lākis la-inīh dākw kwazītl humāpa, la-ās klūlālāk kā is wayūqizīnāyī gla wīs pīsā naukih dākwa, kā is kizīnīh dākwī ūqis kī da lā dūqila kīks la ī qilāh-īda āgūtla.

15 La nīk lāh dākwuk, hāgih dākw-la lākwā nāhwāk awīnāgwīs kās glīks-āla ūsā sa ek zikiālum lāk nāhwā bagwanuma.

16 Yikī da ūqis kla glū lā-kl baptize-kl hī-um qāqila-āq klī, wa yikī da līlāqāla klāk hī-um lā-kl lāka yaksamī.

17 Wa ga-mīs lā-kl māmāttīkī-kl tsī da ūqis kla; lāwūdāla klī kā demons lākun glīkumī, yaikuntāla klis ūgwila kla yākundas-kl.

18 Dāgilīsilāh dākw klīk sī-sītlumī, glū kū nāk-īdih dākw lākuk tīlūluma nunkīma, kīs dākw tā klī welā-kl lāk: lā klī pāh-īdih dākw kla sīs āyasū lāka zihkā la mīs ek-īdīkl.

19 Wa yiks la ī Gīya ī Jesus qātl-ālīs nīk

sīk lāh dāk̄wuk, la īk̄istā lā lāk̄ā īk̄ī, lī k̄wātla
lāk̄ hītlk̄iūt̄l zane sint̄s Ike Gīkumī.

20 Wa lāh dāk̄w mīs kās le glīks-āla lāk̄ā
nāhwā awīnāgwīs, yāwī hyints Gīyā glūh
dāk̄wī, aulā mas k̄ā wātldumī numā nāqil gla
wa māmātl-tīkiayī. Amen.

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES

3 9088 00558 3356